

МИ й СВІТ

WE AND THE WORLD

УКРАЇНСЬКИЙ
МАГАЗИН

Nous
et le monde

Revue Ukrainienne

Editor:

M. Kolankiwsky
278 Bathurst St.,
Toronto, Ont.,
Canada

diasporiana.org.ua

25 c.

diasporiana.org.ua

P. 7

ЧЕРВЕНЬ — JUNE

1956

26

Редактор і видавець: Микола Колянківський

Адреса для редакційної та адміністраційної кореспонденції (вплата грошей): M. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

З М І С Т :

А. Юриняк: Соната королеви
Дніпро і Почайна
Ч. Міщун: Українське шкіль-
ництво в Австралії
Магнані здобула славу і сина
Юрій Лимар: Донбас просу-
нувся на захід.
Як відкривали фрески?
Я боюсь, що маю рака
На паризькому ярмарку
Цікаве з укр. геральдики
Другий зір
О. Рань: Візія
Сторінки філателіста
Раджа і човни (казка)
Косметика
Хто мріє про принцес
Р. Дубляніца: Шо таке поло?
Хто є старий в 1956 р.?
Шахи, хрестівка

РЕДАКЦІЙНІ ВІДДІЛИ:

В Європі: — Євген Деслав,
Париж, Франція

В Америці: Петро Павлович,
Нью-Йорк, США

ПРЕДСТАВНИЦТВА

AUSTRALIA: Fokshan Library and
Book Supply, 1 Barwon St., Glen-
roy, W. 9, Vic.

BELGIQUE: Ihnat Stachij, Esneux
en Liege

BRAZIL: Mrs. I. Lisynetskyj, Cx.
Postal 428, Ponta Grossa, Parana

ENGLAND: S. W. Shewchuk, 73
Kensington Park Rd., London,
W 11

FRANCE: Kolankiwskyj Mykola, 186
Bld. St. Germain, Paris VI, c. c.
876771

GERMANY: Fr. Emilie Gudz, (13a)
Zirndorf, Nbg. Schuetzenstr. 4/II

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ: Весна на озері біля чарівного замку
(одна з гарних закутин на чужині).

* * *

Річна передплата: для Англії та Австралії — 1 фунт, для Бель-
гії — 100 б. фр., для Франції — 1000 фр., для Німеччини — 10 ДМ.,
для Аргентини та Півд. Америки — 40 арг. пезів, для Півн. Америки,
Канади і всіх інших держав — 3 ам. долари. Ціна одного числа:
25 центів.

Ціна 1 стор. оголошень: 60 дол., пів стор. — 30 дол., чверть
стор. — 15 дол., найменше оголошення фірм — 5 дол.

М И І С В І Т

український магазин

Рік 7

1956

ч. 26

А. Юриняк

СОНATA МАЛЕНЬКОЇ КОРОЛЕВИ

Вона виглядала дівчинкою, доки не стрінутися з її очима. Морен пам'ятав як сьогодні, коли перед ним станула невеличка дівоча постать, яку враз заслонили великі темнокарі очі. Ясум, знайомлячись, сказала щось веселе, якийсь жарт. Але Морен її слів майже не чув: він увесь був під враженням зустрічі з очима.

Це враження було таке надзвичайне, що по якійсь півгодині відчув потребу його перевірити. Розшукав Ясум у натовпі поклонників і заговорив, — щоб зустрітися з її очима.

Так, він не помилився: це були очі королеви, що наказували коритися.

— Кому: дівчинці? . . . З якої речі?

І Морен з місця постановив дати бій; це бо його дивувало і дратувало.

— Чи дівчинці личить мати очі королеви? — спітав, явно глузуючи.

Чи Ясум зрозуміла?

О, так! Великі очі її ще

більше поширилися і в бездонній глибині їх щось спалахнуло.

— Мені не треба задавак. Я сама — хвалько, а для вас — таки королева!

— Ще й пак! Та ж у вас очі позичені: хіба не видно?

— А певно: очі позичені, носик подарований, устонька як лід, а Морик поблід! — бризнула скоромовкою в обличчя.

Це було забагато і надто несподівано для Морена.

— Де ж пак — "поблід"! Ще може й справді?... Шкода — нема як на себе поглянути . . .

А тут чує сріблястий дзвінкий сміх:

—Ха - ха - ха! Ха - ха - ха!!

Чи гарно сміється маленька королева?

**

Морен уже й не пригадав би точно, як довго тривала його війна з Ясум. Врешті, що значить час — коли кожна мить насичена вщерть?

Почував лише, що сили його на вичерпанні, що вій-

**Нова Українська Аптека
NORTOWN PHARMACY**

Toronto, Ont.
1584 Eglinton Ave. W.
et Oakwood Ave.
Phone: OR. 3213

під керівництвом

**ХРИСТИНИ
ВЕРТИПОРОХ-БОЛЮБАШ,
B. Sc. Pharm.**

виготовляє швидко рецепти тутешніх й європейських лікарів. На бажання висилає ліки до всіх країн Європи й в Україну.

ну програв і має скоритися. Не знайшов бо і навіть вже не шукав слабкого місця Ясум — королеви.

Аж ось одного дня у гості королеви завітала Місчна Соната. Владно спинила обох змагунів і наказала себе слухати.

Срібне сяйво місяця затопило кімнату, розсунулись і кудись зникли стіни й стеля, — і Морен з Ясум попливли назустріч зоряному небу . . . Вже чули подих вічності і душу проймав жаль за грішною землею . . .

— — — — —
Бриніли останні акорди. Струшуючи з себе чар музики, Морен кинув погляд на

Ясум і очам своїм не вірив:
— Що це?! Невже справді? . . .

Нахилившись, поглянув у самі очі.

Сумніву не було: в очах Ясум переливалися самоцвіти — слози.

Морен злякався. Не міг би сказати одразу — за себе, чи за неї.

А був завжди такий себе певний! Аж тут — злякався і схвилювався:

— Маленька королева (у думці він давно вже так Ясум називав) не повинна, не сміє плакати! Сльози — це для них, для підданих . . . Королева ж не сміє ставати поруч з усіми . . .

І як можна, врешті, так коритися музичі? Напевно, цю музику скомпоновано для тих . . . для слабких. Ось він, Морен, не бозна який герой, а не плаче . . .

Морен говорив гаряче, красномовно, переконливо

Але Ясум ледве чи слухала його. Діаманти сліз наливалися, росли і, здавалося, ось-ось каскадом ринуть долу.

Тоді Морен став перед нею навколошки і прирік, що стоятиме так довго, аж доки вона не усміхнеться.

Розуміється, дурна вимога. Морен за мить це й сам зро-

зумів. Та відступати було пізно.

Щойно як біль скопив і стис в обіймах серце, Морен збагнув, що це ж реакція на силувану усмішку своєї королеви.

З цим почув слова:

— Ви сьогодні дурне теля,

але я вам прощаю . . .

Тільки згодом, ген-ген пізньше, Ясум свого "підданого" нагородила поцілунком. Мабуть, за те, що ніколи й ніде не відкрив таємниці діамантових сліз маленької королеви.

Детройт, 1956.

ДНІПРО І ПОЧАЙНА

Тепер Київ стоїть на березі Дніпра. Але в минулому Дніпро не підходив до міста: між ними вздовж Оболоні й Подолу протікала ще одна річка — Почайна, яка тільки в районі сучасної Поштової площі повертала до Дніпра. А дніпровське русло було там, де тепер знаходитьться "Старик" (тобто Старий Дніпро).

Почайна була така глибока, що не тільки її гирло, а й значна частина правила за гавань для річкових суден. Літопис сповіщає, що княгиня Ольга в розмові з візантійськими послами порівнювала Почайну з константинопольською гаванню. В цій же ріці відбулося хрещення киян у 988 р. Твердження, ніби місцем хрещення був Дніпро, ґрунтуються на незнанні старокиївської топографії.

На початку ХУІІІ століття, для скорочення шляху суден із Дніпра в почайнську гавань, через косу, що роз'єдинувала дві річки, був проритий канал. Необачність будівників каналу призвела до того, що Дніпро ринув у Почайну і зрізав косу між ними. Так зникла Почайна, і лише відтоді твердження, що Київ стоїть на березі Дніпра, стало обґрунтованим і точним.

У зв'язку з наближенням русла Дніпра до Києва, нижчі райони — Поділ і Оболонь — стали більше терпіти від повені. Крім того, виникла загроза поступового підмивання київських гір.

Француз інженер де-Боскет, якому імператриця Єлизавета доручила з'ясувати причину підмивання Дніпром правого берега, вбачав її у водяних млинах, що працювали на дніпровській воді.

На підставі висновків де-Боскета в 1745 році був виданий указ "негайно всі ті млини, поставлені по Київському берегу, з тих місць знести, щоб жодного на цьому березі не лишилось".

Звичайно, виконання такого "мудрого" указу не допомогло. Тоді вийшло нове розпорядження — розширити "пробитець" (канал), що з'єднує Дніпро з Чорториєм. Але після цього Дніпро ринув в бік Чорториєю з такою силою, що з'явилася загроза відходу ріки од Києва.

Дніпровська проблема була остаточно розв'язана лише після війни. Запрудження проходу до Чорториєю — на лівому березі, створення міцної набережної і ряд дамб — на правому березі припинили підмивання Дніпром києво-подільського берега.

Чеслав Міщук

УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО В АВСТРАЛІЇ..

Зразу застерігаюсь, що я не претендую зробити повний напис із всіма точними інформаціями про наше шкільництво в Австралії, з тої простої причини, що це покищо є неможливим, бо про поодинокі наші тут школи ще донедавна дуже мало звітувалося, і то лише при нагідно на тих чи інших з'їздах, імпрезах, або поодинокими принараджними кореспондентами у місцевих часописах: "Вільна Думка" і "Єдність". Навіть Шкільна Педагогічна Комісія при СУОА, а згодом і Шкільна Рада Вікторії, що тепер перетворилася в Центральну Українську Шкільну Раду під проводом п. проф. Дмитра Нітченка, до листопада м. р. не мала точного уявлення про дійсний стан нашого шкільництва, тому була примушена, за посередництвом СУОА, розіслати до всіх Українських Громад — УГ (стейтових) звернення з проханням подати короткі відомості про школи. На жаль, не всі Громади такий звіт надіслави і щойно на останньому 5-му З'їзді СУОА (в грудні 1955 р.) пощастило здобути приблизні відомості про стан шкільництва, які були доповнені на першій конференції українських учителів і голів Батьківських

комітетів стейту Вікторія, що відбулася заходом ЦУШРади 28 січня ц. р. в УНДомі в Мельбурні.

Треба сподіватися, що про точні відомості про українське шкільництво довідємося щойно на першому з'їзді всіх українських учителів в Австралії, який має відбутись при кінці грудня ц. р. в Мельбурні.

Покищо подаємо ті дані, якими розпоряджаємо, з вірою, що зацікавимо всіх українців поза Австралією, в першу чергу Шановних Читачів "Ми і Світ", нашими змаганнями за душу найменшого покоління нашої еміграції на землі Кука, щоб його втримати в нерозривнім зв'язку з Україною та її тисячолітньою світлою духововою спадщиною. Це наш найголовніший і святий обов'язок, всі інші справи мусять опинитися на другому місці.

Першими публічними голосами про заснування українських дитячих садків і шкіл були три голоси, а саме статті: "Що ж з нашими дітьми" п. Д. В., мої — "Діти майбутнє народу" і пionерки й організаторки жіночого руху в Австралії пані мігр. Ірини Пеленської "Думки до Зборів УГ НПВ", — які були поміщені в першому українсько-

Українські діти в столиці Австралії — Кенберрі

му часописі на цьому континенті "Вільний Думці" у вересні — грудні 1949 р.

На жаль, наші голоси українські емігранти, які в той час ще як слід не були влаштувались, належно не підтримали, мало того, не звернули на них більшої уваги... Тоді велась боротьба за впливи — опанувати "своїми партійними людьми" ті чи інші Управи УГромад, що саме творились по всіх осередках нашого поселення в Австралії, робилось "політику", з якої було мало користі, зате багато лиха, бо розятроно нетерпимість українця до українця і т. д. Про це свідчать пожовкілі листки місцевих обох часописів. Мало того, наші провідні люди, приїхавши з Європи, не знали тутешніх нових обставин, а в Європі "забули"

простудіювати історію українських еміграцій у Канаді, ЗДА, Бразилії чи Аргентині. Коли б були це зробили, були б чимало навчилися. Та цього зробити "не було часу" за сумної пам'яті "таборовою політикою"! А приїхавши тут, такі провідники зразу почали організувати всякі Ради сприяння легальним і підпільним урядам, а наше шкільництво стояло облогом.

Один з тодішніх передових організаторів нашого життя в Австралії, у циклі статей п. н. "Наша Мета" ("ВД" за грудень 1949 р.) висловився був, що організація наших шкіл "це справа майбутнього". Час робив своє, ми вrostали щораз певніше у місцевий ґрунт, а всі помірковані й відповідальні люди нашого громадського сектора

та батьки дітей все більше й голосніше стали говорити про потребу виховання молоді, про заснування садків, школ з українською мовою навчання і т. п. І то всупереч різним побоюванням, а навіть шантажам (і такі були!), що, мовляв, австралійська влада ставитиме ті чи інші перешкоди, що іх в дійсності не було і немає, бо справа шкільництва в греків, жидів, італійців, німців і лібанців від давна була тут розв'язана. Але наші люди не мали з ними тоді зв'язків, тому про це не знали, а старої еміграції тут не було, за винятком одиниць.

Дітей між нами було дуже багато, до того, знайшовшись у країні добробуту, ще більше іх народжувалось. Треба було справу шкільництва конечно рушити з мертвої точки тим більше, що діти помало стали говорити між собою по-англійськи.

Очевидно, що за це почесне і заразом відповідальне діло взялося українське жіноцтво. І так, Кружок Об'єднання Українських Жінок — ОУЖ (постав був 18. 12. 1949) у Мельборні, після першої зустрічі українських дітей цього міста, яка відбулась 30. 4. 1950, заложив недільний дитячий садок під проводом учительки і секретарки Кружка, п-і Ольги Фітьо. Але постійним дитячим садком-школою він став щойно після укр. католицьких парафіяльних сходин, які відбулися 4. 6. 1950.

Перший публічний заклик до батьків — посыпати дітей до цього садочка, з'явився в "У. Д." 11. 6. 1950. У програму навчання було включено такі предмети: українська мова, історія, наše звичаї, переплітані грами й забавами, і наука релігії, яку викладали укр. кат. священики о. Смаль (вийшов до ЗДА) і о. д-р Прашко. Опісля цей садочек-школа перетворилася в суботню школу, яка тепер існує при українськім католицькім Братстві св. Ап. Петра і Павла з власною домівкою. 10. 12. 1955 ця школа закінчила вже четвертий зчергі свій ювільний рік (тепер має п'ять класів) під керівництвом фахової управительки й учительки 4 кл. п-і М. Лещинської, управителькою 2 і 3 класів є п-і І. Дзісь, яка також навчає українських танків і пісень, а 1 кл. провадить п-і Михайлів. В ім'я правди треба підкреслити, що науку релігії, а тим самим і рідне слово, викладають від початку свого тут приїзду українські католицькі священики, а за ними пішло й священство УАПЦ.

У Сіднеї — тодішній столиці українства, справа школи була позитивно полагоджена на громадській нараді 13. 5. 1951 р. Тоді заявило понад 50 родин, що посылатимуть своїх дітей до школи, щоб тільки вона створилася. Така школа за кілька днів після наради створилася п. н. Українська недільна школа в Нютоні. Засновником її був Кружок Українок Австралії

(давніше ОУЖ). На жаль, з'явилось тільки 11 дітей, а після пів року ходило до школи тільки 4 дітей! І то на кількастисячну українську громаду в цьому найбільшому місті Австралії. Не дивлячись на добре приміщення школи і забезпечення її всім шкільним приладдям і фаховими учительськими силами, які викладали безплатно, їй загрожувала ліквідація з вини самих батьків, "які не мали часу завести дітей до школи, бо треба було іхати на роботу" і т. д. Скільки дітей закінчило перший рік навчання — не відомо, але СУА таки школу вдержал! Це була перша українська школа в Австралії. Вона існує до нині під назвою Українська школа ім. ии. Ольги. Вона має тепер 5 клас і біля 60 учнів та приміщена тимчасово в УНДомі на Редферні. Треба сподіватись, що українське громадянство в Сіднеї (і по всіх осередках нашого поселення) подбас про шкільний будинок для неї. Але це, мабуть, станеться щойно тоді, коли буде побудований репрезентативний УНДім в Сіднеї, кошторис якого передбачається на 30.000 фунтів. Бо теперішній УНДім є непридатний навіть на трохи чисельніші сходини, це звичайний собі "флет", куплений кооперативою громадського розвитку, щоб було де відбувати засідання. А школа мусить мати свій власний будинок.

За прикладом Сіднею і Мельбурну українські школи постали майже по всіх скупченнях

Українські радіослухачі!

Слухайте кожної неділі в год. 8.30 — 9.45 вранці мистецької української радіопередачі

ЮРІЯ ЛАВРІВСЬКОГО

на хвилі W. W. O. L. — 1120

українців в Австралії, які годі тут вичисляти. Скажемо лише, що не всі українські діти ходять до наших рідних школ по науці в австралійських школах, що є обов'язковими для всіх. Найчастіше вина тут батьків. Але треба сподіватися, що ці діти таки будуть охоплені нашим шкільництвом, яке все ще в стадії організації й розбудови. Саме з початком цього шкільного року (тут починається рік в місяці лютому) прибуло значне число нових учнів. У багатьох місцевостях, де школи не було, її зорганізовано.

Найбільшою українською недільною школою є школа в столиці Південної Австралії — Аделаїді, де під однією управою є чотири школи, 7 клас, 12 вчителів і 257 дітей з дошкіллям (дані на день закінчення шк. року 1955 — 29. січня ц. р.). Шкільні свідоцтва того дня дістало 208 учнів! Таке досягнення було можливе тільки завдяки великій ідеї, впертій праці і колегіальній співпраці учительської корпорації, жертвенній допомозі батьків з Бать-

ківським комітетом під проводом міг-ра Ващишина, Управ УГ ПА і СУА, поодиноких громадян і талановитому й енергійному управителеві школи п. Пасічинському. Коли б таких успіхів у шкільництві досягнули Мельборн, Сідней, Перт і Брисбен, то наші школи були б на дуже високому рівні.

Останній 5-ий з'їзд нашої громадської централі — СУОА у своїх нарадах і резолюціях звернув спеціальну увагу на виховання української молоді, особливо на покращання і розбудову шкільництва, щоб був заведений єдиний принцип у системі навчання, виховання, організації і т. д. Передбачається розбудовувати різні фонди, особливо виділити певну суму грошей на працю ЦУШРади, яка в найближчому часі приступає до видавання спеціального журналіка — місячника для шкільних і позашкільних дітей.

Треба ще відмітити, що для справи шкільництва велику прислугу зробили і дальше роблять В-ва "Бистриця" (д-ра Є. Ю. Пеленського, підручниками якого користуються наші школи) із Сіднею і "Ластівка" (проф. Д. Нитченко і П. Вакуленка) з Мельборну, де видаються підручники і дитячі книжечки. Рівно ж треба відмітити Висилкову Книгарню п. В. Фокшана, яка спроваджує дитячі книжки з Європи й Америки.

На закінчення подаю ще загальні й найновіші статистичні

дані про стан українського шкільництва в Австралії, які подав до відома голова Ц. У. Ш. Геди проф. Д. Нитченко учасникам першої конференції українських учителів Вікторії 28. 1. ц. р. Ось вони: На 1. 1. 1956 було в цілій Австралії 37 українських шкіл з 45 учителями й 1.153 учнями. І так у (стейтах) Вікторії було 13 шкіл з 344 учнями, Нью Саутс Велсі — 12 шкіл з 342 учнями, Південній Австралії — 5 шкіл з 302 учнями, Квінсленді — 2 школи з 89 учнями (третя школа в стадії організації), Західній Австралії — 4 школи з 63 учнями, у столиці Австралії Кенберрі — 1 школа з 13 учнями.

На Тасманії покищо українських шкіл немає, вони повинні постати в цьому році в таких містах як Гобарт (столиця стейту) чи Лянцестоні, бо там живе багато наших людей.

Українська школа ім. Лесі Українки в Кенберрі тепер має вже дві класи і 27 учнів, учителькою є п-і Лідія Петрушевська. Очевидно, що тепер в кожній школі вже учнів збільшилося так, що сміливо можемо поставити цифру 1.500 дітей, тим більше, що згідно з постановою ЦУШРади всі школи мають досягнути рівень 7 класового навчання.

У зв'язку з шкільною кампанією, на яку спеціальну увагу звертає наша централі — СУОА під проводом п-і Лідії Гаевської-Денес, яка заразом є пись-

менинцею дитячої літератури, виявився брак достатньої кількості учительських сил, тому відкриваються спеціальні семінарі для учителів чи кандидатів на них, де навчатимуть фахові педагоги. Справа в тому, що між нами є дуже багато таких, які себе часто титулують "професорами", але на ділі, як це слухно зроблено закид на згаданій конференції, немає кому викладати в старших класах українських шкіл в Австралії.

Наши рідні школи в Австралії — це справжні національні фортеці українства, кругом них розвивається дуже активна діяльність, як під оглядом самого педагогічного виховання, так під оглядом участі в наших численних імпрезах, головно для дітей і молоді: Миколаївські вечори, Свята матері, Батька, Героїв, Шевченківські академії тощо.

Велику роль у формуванні

нашого наймолодшого тут покоління, крім Церков і шкіл, відограє Український Пласт. У його рядах знаходиться багато юнаків — юначок шкільного віку, або тих, що виходять із шкіл, закінчивши навчання. Особливо на цих останніх Пласт звертає і звертає особливу увагу, бо майбутнє доросту — це найпекучіша журба всього старшого громадянства. За всяку ціну цей доріст мусить бути так вихованій, щоб він міг у майбутньому заступити ряди старших і гідно служити Батьківщині - Україні навіть і тут в Австралії. Над цією проблемою спеціально радили учасники сходин досвідчених пластунів виховників, учителів і СУА в Сіднеї 25 березня ц. р. Нараду, до речі першу цього роду, скликана була Пластова Станіця, а проводив нею головний інспектор українських шкіл у Сіднеї, п. Дубик.

Народні приказки та прислів'я

ДІВЧИНА

У дівчики стільки ласки, як на тихім ставку ряски.

Хороша, хоч води з лица напийся.

Краснеє личко — серцю непокій.

Гарна дівка, як маківка.

Дівчина — як у лузі калина.

Дівчина, як берізонька, сережками завішана.

Дівчина, як квіточка — з нею рай, а чужої молодиці не займай!

Дівчина, як тінь — ти за нею — вона від тебе, ти від неї — вона за тобою.

Рукавом слізози втирає, а очима на парубків зазирає.

(п. п.)

МАГНАНІ ЗДОБУЛА СЛАВУ І СИНА

З волущим безладно волоссям, з неохайним обличчям снується Анна Магнані вулицями передмістя Риму. Без мети, без напрямку, навіть не помічаючи свого довкілля. Декілька разів налізла на прохожих. Наче автомат мимрить слова пепропросьби і далі йде мов сновидія в сумерки ночі, що спускається на Вічне Місто.

Це зовсім не кадр для фільму. Ніяка камера не слідкує за великою італійською артисткою. То Магнані, опиніла успіхом, — вона дісталася найвищого відзначення, яке може осiąгнути фільмова артистика: Оскара за найкращу інтерпретацію жіночої ролі у фільмі "Татуйована троянда".

Годину тому передав їй телефоном цю вістку з Нью-Йорку один журналіст. Вона наперед оніміла, а тоді крикнула до телефону з усім італійським темпераментом: "Якщо ти брешеш, то я тебе задушу!"

Коли ж він десятки разів заливав, що це правда, тоді вона, мов ошаліла, вилетіла і пішла вулицями, не зважаючи на холод, одягнута тільки в свою радість і своє зворушення. Це тут, у цій вбогій дільниці Риму, вона виростала, тут проминула її молодість.

Коли повернулася додому її мешкання вже роїлося від репортерів. Іх було повно скрізь: в сальоні, спальні й іdalyni, сиділи на стільцях, диванах і на вітві на піані.

Кожний новий, хто входив, викрикував: "Брава, Наннарелля!" Обійми без кінця, слози, крики і зітхання.

I враз, посеред загальної радості, Магнані поважні. Її думки вже далеко-далеко, в одній з білих кімнат швейцарської клініки, — біля ліжка дитини. Її хрест, її постійне терпіння також тріумфують, бо це вони були джерелом її успіху. Без цієї хворої дитини Магнані, мабуть, ніколи не крутіла б фільму.

Її чоловік просто відраджує: — "Ти не маєш ніякого акторського таланту і ніколи його не будеш мати. Лиши це не трати дармо часу!"

А це ж був не будь-хто: Джіофредо Алессандріні, славетний кінорежисер.

**

Магнані була б зрезигнувала з фільмової кар'єри, хоч і заінчила дворічну драматичну академію в Римі, коли б одного ранку не збудив її плач дворічного синка. Підбігла до його ліжечка і побачила, що маленький Люка вився з болю, дві його ніжки вже захопив дитячий параліч.

Італія мала тоді вигляд той, що його змальовано у фільмі "Рим — відкрите місто". Важкі німецькі чоботи дзвонили по камінні вулиці. Згасла вроджена італійська веселість і довгі черги мовччи вистоювали перед порожніми магазинами.

А все таки Магнані з своєю хворою дитиною прокралась

Анна Магнані з
фотом хворої
дитини

через кордон і поїхала шукати порятунку в Швейцарії.

Лікарі тільки здвигали раменами.

— Вілікувати? Не дуріть себе, він вже ніколи не ходитиме. Але, може пощастити втримати його при житті.

— Що ж я маю робити?

— Залишити його в клініці.

Мати мовчки рахує. Оплата за клініку в дорогих швейцарських франках швидко вичерпав все майно. Чоловік її покинув, а вона без праці. Але ж життя дитини!

— Добре! — відповідає.

У кілька місяців згодом звільнена Европа відкрила одночасно нову зірку й новий стиль у кіновім мистецтві: Анну Магнані й італійський неореалізм.

Але зірка просто залякувала всіх рекламних агентів.

Успіх не змінив примітивної, палкої вдачі Анни Магнані. Во-

на відмовлялася скривати свій вік і свої синці під очима. Ігнорувала фріз'єрів і іхні штучки, сама втинала своє волосся і мила голову водою й мілом.

Довгі роки її великий талант і слава про її оригінальність дозволяли їй стояти на першому місці поміж італійськими акторами. Але згодом публіка почала її опускати, воліючи артисток, що більше нагадували давні ідеалі краси: Джіну Льюїбрігіду і Софію Льорен.

Здавалося, що Магнані стойть уже на схилі своєї слави, коли трапилася їй просто ненадійна нагода. Її взвивала Америка. Праматичний автор Тінненсі Вілліамс написав кілька років раніше п'есу "Татуйована троянда", маючи на примітті дати головну ролью Магнані. Це була історія одної сіцілійки, що жила в ЗДА — в Мехіканському заливі, і палала любов'ю до

Магнані (монахиня) зустрічає на летовищі видужалого сина

померлого чоловіка, який мав на своїх грудях витатуйовану троянду.

Магнані, зв'язана іншими контрактами, не могла гррати цієї п'еси ні в Нью-Йорку, ні в Парижі, як це собі бажав автор. Але письменник не тратив надії. З його п'еси зроблено сценарій і він замежав у Парамонті, щоб головну ролью віддано Анні Магнані.

На здивування всіх приятелів, Анна відмовилася. Б'ючись по боках і заливаючись сміхом, казала: — О, ніколи мене там не побачите. Я не дам зробити з себе цицьки!

І вже була б подерла контракт, коли несподівано прийшла телеграма з Льозанни. Вперше від часу захворіння лікарі давали промінчик надії,

що може пощастити вилікувати сина, який від десять років був прикований до ліжка. Перед очима матері стали чорні кучері, бліде обличчя й карі очі дитини і вона рішилась прийняти мільйони з Парамонту й поїхати до Галлівуду.

Її зустрілі з ентузіазмом, бо вона повертала Америку на багато років назад, до того часу, коли ще артистки мали свої капризи.

Та ще її капризи! Бо Анна приїхала рішена в нічому не змінити своєї особовості.

Перший шок: Її зарезервовано кімнату в найелегантнішому готелі Галлівуду. Вона входить і враз її очі зустрічаються з телевізійним апаратом. Негайно винести цей мебель і дати п'яно!

Новий конфлікт: Вона не терпить американської кухні. Кожного дня, коли всі обідають, Магнані на очах гостей проходить, обвантажена закупленими пачками "шпагетті", городини й овочів.

Мешканцям з сусідніх кімнат також далася візаки. Перед год. 8.30 вранці ніхто не сміє включити радіоапарату чи користуватися лазничкою, бо Магнані ще спить. Вона зробила цілу революцію в Галлівуді. Споконвіку каліфорнійські студії починали працю о год. 9 вранці, а для Магнані прийшло зробити вімок і крутити фільми тільки з год. 10-ої.

Але це був щойно початок несподіванок.

Зараз таки першого дня, коли почато кручення, гример поступував до ліжі Магнані. Його зустріла неприємність, перша в житті.

— Що це ви хочете зробити з моєю лиця? Кралю? Хіба потрапили б його осмішити. Отже залишіть це мені самій!

Коли репортери прийшли до неї на інтерв'ю, вона прийняла їх не прибрана, без макіяжу, курячи гавань. Її відповіді були такі недбалі як її одяг.

Коли один репортер сказав їй, що її фільм буде висвітлюваний на великім екрані, вона відповіла: — Це тому, що я широкобедра!

Вона є єдиною акторкою, яка відмовилася виступати в телевізії.

НА ФЕСТИВАЛІ В КАННАХ

З початком травня відбувся в Каннах (Франція) традиційний міжнародний кінофестиваль.

Велику нагороду фестивалю дістав документальний фільм Жака Кусто: "Світ мовчання", який, за словами президента жюрі "є не тільки документальним, але й комуляцією всіх драматичних елементів: поезії, авантюрності, гумору, людського завзяття".

Артистка Сюзан Гейвард дістала нагороду за найкращу інтерпретацію ролі піячки у фільмі "I'll Cry Tomorrow".

Советський фільм "Отелльо" визнано найкращою продукцією. "Містерія Пікассо" дістала нагороду жюрі. Нагороду найкращого людського документа дістав індійський фільм "Pather Panchali", а золоту пальму короткометражний фільм "Рожевий бальон" Альберта Ляміруса, що його визнано досі неперевершеним шедевром і тільки постановки правильника фестивалю не дозволили дати йому велику нагороду.

Великий успіх на фестивалі мав шведський фільм "Усміх літньої ночі", що дістав дві нагороди: нагороду поетичного гумору і нагороду Канн, що її признає спеціальне жюрі, складене з 12 жінок: режисерок, артисток і журналісток. Його режисера запрошено на 8-денний побут у Каннах, в одному з палаців "Круасет".

Мав фестиваль у Каннах і свої закуліси: Не допущено до участі західно-німецького фільму "Небо без зірок", бо він "міг вразити національні почуття іншої нації — учасника фестивалю". Цією "іншою нацією" був СССР, що загрозив покинути фестиваль, якщо той фільм появиться на екрані.

СОЛОМОНІВСЬКА ВІДПОВІДЬ

Запиталися одного непоправного старого парубка, чому він не жениться, хоч дуже любить гарних жінок. Він відповів: — Чи кожний, хто любить квіти, мусить стати городником?

**

На вулицях Риму Анна Магнамі накручусь тепер перші сцени для нового фільму: "Коли ангели вже не мріють".

Як вона недавно відогравала на римському летовищі ролю монахині-місіонерки, що вертась з Африки, — причалив літак, який з Швейцарії привіз її улюбленого сина, що вже майже зовсім повернувся до здоров'я. Замовили кіноапарати, зворушені повідвертались оператори, а мати довго тиснула в обіймах свою відзискану дитину.

ДОНБАС ПРОСУНУВСЯ НА ЗАХІД

Сміливі здогади

У давнину на місці Донбасу гуляли хвилі затоки кам'яно-вугільного моря. По берегах її видніли дрімучі ліси та болота, а на схід, скільки сягало око, тягнулася сіра вода пустиня.

Страшенні зливи ламали дерева, заносили іх мулом. Потім наступало море і все поглинало. Це повторювалося багато разів протягом мільйонів років. Так ішов процес утворення покладів вугілля.

Вчені поділили кам'яновугільний період розвитку землі, карбон, як вони його звуть, на три епохи — нижній, середній і верхній карбон.

У найвіддаленішу від нас епоху нижнього карбону береги Дніпровсько-Донецької затоки кам'яновугільного моря проходили десь у районі Придніпров'я і тяглися далі на захід. Саме на цей час і припадає утворення недавно виявлених покладів вугілля західного Донбасу.

Поклади старого Донбасу, які вже протягом довгого часу розробляються, виникли значно пізніше — в епоху так званого середнього карбону, коли згадуване вище кам'яновугільне море відступило на схід, на той час берегова лінія моря приблизно збігалася з межами

теперішньої Сталінської області. Нижній карбон тут не вуглекислий. На цій підставі деякі вчені висловлювали думку, нібито підтверджену незаперечними аргументами, що в Донбасі вугілля слід шукати лише в породах середнього карбону.

Перед війною відомий геолог академік Степанов, обґрунтуючи теорію Великого Донбасу, зробив припущення, що вугілля є не тільки на території, яка нині експлуатується, а й на західних відрогах Донецького кряжу. Проте, за Степановим, вугілля знову ж таки може бути лише в товщах середнього карбону.

Вивчаючи породи з свердловин, призначених для розвідок бурого вугілля, старший геолог Синельниківської розвідувальної партії Віктор Никифорович Столовий уже в післявоєнний період точно встановив південну закрайню Дніпровсько-Донецької западини. Це дало йому підставу припустити, що в епоху нижнього карбону на берегах затоки кам'яновугільного моря у Придніпров'ї могли утворитися поклади вугілля.

Шукаючи підтвердження своїм припущенням, Столовий навесні 1949 року обійшов з геологічним молотком кілька районів Дніпропетровської області. Він обдивлявся виходи пластів на поверхню, намагаю-

чись глибше заглянути в сиву давнину земних відкладень.

Народження вугільного району

Дозвіл на бурову для розшукувів вугілля у західному районі Великого Донбасу було дано. Колектив розвідників надр зустрів цю звістку з ентузіазмом. За кілька днів серед голого степу біля села Підпільне виросла бурова вишка під номером 101. Коли проходили перші метри, Стовповий і дновав і почував біля неї.

Бур глибше та глибше занурювався в землю. Незабаром маленький стовпчик породи приніс першу радісну звістку: в сірій глині була знайдена невеличка черепашка, схожа на роговий панцир. Це міг бути свідок з нижнього карбону. Інститут геології Академії наук,

куди надіслали палеонтологічні рештки з свердловини, повідомив, що зразки породи належать справді до вугленосних товщ нижнього карбону.

5 липня 1949 року підписано акт на закладання історичної свердловини ч. 105 — "з метою простежити горизонти карбону та встановити вугленосність у районі села Межирічі за один кілометр на захід від могили Майдан біля грейдерної дороги Ново-Московськ — Павлоград, враховуючи можливе південно-східне простягання карбону від свердловини 101, 103, 104".

За два дні пробурили 43 метри, переважно сірувато-зелених пісків.

7 липня весь час просувалися в тих самих породах, іноді в пісковиках. Тихо й ритмічно

вистукував мотор. Раптом в третю зміну з вишкі почувся умовний сигнал — натрапили на м'яку породу. Напруження наростило в міру того, як бур просувався вглиб сантиметр за сантиметром. Пройшли ще півметра. Почали обережно витягти керн. А коли витягли, змінний майстер Тарасенко аж здригнувся від несподіванки. Сумніву не було: ця грудка в керні... Не тямлячи себе, Тарасенко затис дорогоцінну грудку в кулаці й закричав:

— Вугілля! Чорне!

Звідусіль бігли збуджені люди.

Так 7 липня 1949 року народа вівся новий вугільний район України. Перший шматок вугілля було взято, як свідчить геологічний журнал свердловини ч. 105, на глибині 74 метри 60 сантиметрів з пласта завтовшки 0,6 метра.

Нова вугільна марка

Перемога на буровій ч. 105 була переломним моментом у дослідженні нового району. На Дніпропетровщину прибули розвідувальні партії з Донбасу та інших областей України. Степ на великій площі вкрився лісом ажурних металевих вишок. Уже до кінця 1949 року було доведено велике промислове значення родовищ західного Донбасу.

Постала нова важлива проблема: чи є вугілля нововиявленого району коксівним. На вигляд воно молодше, ніж донецьке, а віком — на мільйони

років старше. Жодна донбасівська марка не відповідає повністю якостям цього вугілля. Спочатку його зарахували до газового з слабкою спіklivistю — такого вугілля в Донбасі багато і воно не дефіцитне. Проте дальші досліди показали, що така думка — передчасна і невправдана.

Вчені Дніпропетровського хіміко-технологічного інституту після численних експериментів незаперечно довели, що нове родовище — багаточе джерело сировини для коксохемічної промисловості.

Шлях до такого висновку був складним. Довелось провести багато дослідів, зазнати чимало невдач і розчарувань. Спочатку діяли, строго дотримуючись загальновизнаної рецептури подібних дослідів. Поразка за поразкою, вже багато хто ладен був погодитись, що знайдене вугілля не являє собою серйозної цінності. Нарешті вирішили скласти суміш, рецепт якої не узгоджувався з усталеними міркуваннями про коксування. Суміш складалася з рівних частин дешевого донецького вугілля і вугілля західного Донбасу. Лабораторна піч дала результат, якого, правду сказати, не сподівалися. Одержали міцний, без жодної тріщини, монолітний кусок першокласного коксу. Експеримент повторили ще й ще раз — результат був той самий.

Це була величезна перемога. Значить, новий басейн від-

криває широкі перспективи для металургійної промисловості.

Але перемога ще не повна. Необхідно розробити нову методологію в доборі суміші для коксування вугілля, якому дали назву "технологічне". Треба перевірити кокс, добутий з нового вугілля, у виробничих умовах.

Та головне зроблено: знайдено шихту, в якій західно-українське вугілля замінить гостро-дефіцитні марки коксівного.

Перспективи

З плато на горбі, скільки сягає око, видно поля. Темною стрічкою перетинає село річка Самара. Петляючи серед чагарів, вона повертає на захід до Дніпра. Тут, на околиці села Тернівки, виросло перше впорядковане шахтарське селище. А поруч будеться тернівська експериментально-експлуатаційна шахта, яка дасть змогу вивчити умови проходки стволів у Західному Донбасі, керування покрівлею — геологічні умови проходки тут незвичайні й складні.

Скоро серед ланів Павлоградщини піднесуться копри шахт, і підземні багатства цього краю підуть на-гора.

Новий район простягається довгою смугою на захід від старого Донбасу до річки Орелі. Довжина цієї смуги — понад 200 і ширина 10-15 кілометрів.

Вугілля залигає наглибоко. На кожній свердловині, перетинаючи 300-метрову товщу відкла-

день, виявляли в середньому 5-7 вугільних пластів, а на деяких і по 20 пластів промислового значення.

Уже проведено велику підготівчу роботу щодо промислового освоєння нового родовища. Закінчено детальну розвідку, підготовлено шахтні поля.

Тепер у західному Донбасі прокладають залізниці, автомобільні шляхи. Крім шахтарських селищ запроектовано побудувати нове місто на 30 тисяч населення. В районі сіл Миколаївки та Петропавлівки розпочато будівництво цілої групи шахт. Перша з них, "Західно-Донбаська І", уже закладена. Комплексним проектом передбачено будівництво в західному Донбасі більше 120 шахт, кожна продуктивністю 600-900 тисяч тон вугілля на рік.

...Розширилися межі першої вугільно-металургійної бази України. Донбас просунувся далеко на захід, наблизився до металургійного Придніпров'я, до руди Криворіжжя.

Юрій Лимар

J. BOYKO
Real Estate & Business
Broker

383 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
LE. 4-8821

Великий вибір хат, бизнесів
і фармів.

ЯК ВІДКРИВАЛИ СТАРОВИННІ ФРЕСКИ В НІМЕЧЧИНІ

У Німеччині трапилася неми-
ла історія, що скомпромітувала
нацистський і повоєнний уряди
й багатьох знавців старовинно-
го мистецтва.

Одного дня до дверей д-ра
Дітріха Фея, спеціального упов-
новаженого уряду й експерта в
історії мистецтва, постукав вбо-
гий мальп Льотер, — шукав ро-
боти.

— Гм, ви, кажете, мальп? —
запитався глузливо Фей. —
Добре, я дам вам працю. Пома-

люйте мені плотик довкола го-
роду!

Льотер не відмовився, йому
треба було грошей на прожи-
ток. Помалював і то не погано,
робота сподобалась. Як згодом
виявилося, це була тільки про-
ба вміlosti. Нацистський уряд
доручив д-рові Феєві важливе
завдання: На стіні старовинної
катедри в Шлезвігу з вогкості
відлєтила в одному місці випра-
ва, відкривши дві замальовані
фарбою латки. Д-р Фей мав
прослідити, чи це, бувало, не
якесь вартісне мальовило, а як-
що наслідки будуть позитивні
— по можності відреставрувати
собор.

I тут д-рові Фесві, Льотер,
наче з неба впав. Пішли вони
обидва до катедри і встановили,
без всякого сумніву, що ма-
льовило походить з останніх
років перед першою світовою
війною. Але ж чому не вико-
ристати нагоди? Реставраційні
роботи почалися. Льотер, не ма-
ючи грошей, мав всетаки не-
пересічний талан імітувати
давні стилі й образи. На стінах
катедри почали виринати ряди
св. апостолів, пророків і Мад-
он, — все в готицьких фрес-
ках з XIII століття. Коли образ
входив надто свіжий, то вправна
рука мальпа робила легкі подряпини дротяною щіт-

Помалюйте мені плотик!

кою, яка прекрасно виконувала ролю "вікового зуба часу".

Коли робота була закінчена, скликано пресових репортерів і критиків. Всі аж ахнули з дива. Відома німецька слава — професор Штанге погребався в старовинних книжках і записках та знайшов "автора" цього архітектора — старовинного пруського майстра, що розмальовав цю церкву в році 1280 (місяць не був поданий!).

Преса й радіо рознесли цю вістку на весь світ. До Шлезвігу іхали цілі прогулочки, щоб подивляти цей шедевр, випущено спеціальну монографію про шлезвігські фрески, в усіх школах роздано учням кольорові репродукції.

Але трапилося, що оглянути собор приїхав також професор Шлірман - Гамкенс, який мало розумівся на мистецтві, зате добре зновоглядав зоологію та історію походження звірят і птахів. У своєму творчому натхненні Льютер, малюючи якось біблійну сцену, намалював на задньому плані стадо індиків. І саме на цих індиках, а не на пророках сконцентрувалася увага шанованного відвідувача - зоолога. Що старовинний мальп заставив індиків жити в Палестині три тисячі років тому — це його справа, творча свобода. Але звідкіль він у XIII сторіччі зізнав про існування індиків, що іх привіз до Європи з іхньої батьківщини Америки Христофор Колюмб чи хтось з його товаришів?

Фрески власної роботи

Для проф. Шлірмана було ясне, що фрески не походять з XIII ст. Він про це написав, але зустрівся з спротивом усієї критики. Йому відповіли, що це тільки свідчить, що не Колюмб перший відкрив Америку, що перед ним були там Арайці, що й привезли з собою до Європи індиків. До Шлезвігу їшли далі паломництва симпатиків старовинного мистецтва.

Було б для д-ра Фея все щасливо закінчилось, коли б не забаглося йому з своїм талановитим спільником Льютером ще раз попробувати щастя і заробити трохи новосніх марок. До того часу Льютер промишляв на власну руку в Любеку і за роки 1939-45 намалював бі-

ля 600 "автентичних" Пікассо, Утрільє, Ренуарів, Ван Гогів, Дегасів, Коротів, Вато, Рембрандів, Руссо і т. д. Його найбільшим успіхом було, коли в Цюриху сам Марк Шагаль визнав автентичною картину "Шагала", що вийшла з-під кисті Льотера.

Цей успіх спонукав його піти на підшепти д-ра Фея і разом "відреставрувати" фрески в соборі Преч. Діви в Любеку.

Сам д-р Аденавер, канцлер Німеччини, відкривав офіційно нову, відреставровану перлінну німецького старовинного мистецтва. Німецька пошта випустила з тієї нагоди два мільйони спеціальних поштових марок,

на яких пишався деталь з твору... Льотера.

А закінчилось все дуже просто й непоетично. Діставши за "реставрацію" 88.000 марок, д-р Фей надто малу пайку віддав Льотерові. Той розсердився і сказав усю правду. Звичайно, йому не зразу повірили. Він покликав протиекспертів, сам сказав про індиків, але й те не помагало. Тоді Льотер зрадив таємницю свого серця. Хто з нас не має якоїсь слабості?

"Відреставровуючи" фрески, він не міг відмовити собі, щоб одному з апостолів не дати свого власного обличчя. Це стало його найбільшим аргументом, що переконав усіх.

Рене П'єр-Госсе

"СНІГОВА ЛЮДИНА" — ЦЕ НЕ ВИДУМКА

Вже здавна ходить поголоска, що на сніжних верхах Гімалаїв живе якесь дивне створіння, яке залишає на снігу сліди, схожі на людські, тільки на багато більші. Досі в науковому світі вважали це звичайнісінькою легендою.

Та ось вернувся з Гімалаїв англійський дослідник Ерік Шіpton і розказує, що сам він бачив ці дивні сліди. Одного дня, це було в 1951 році, сходачи з товаришем з одного льодовика, Шіpton побачив на снігу свіжі відбитки великих ніг з відтисненими пальцями. То не могли бути сліди ведмедя, бо ведмідь має пазурі, а не пальці. Слідам було не більше кількох годин. Дослідники пішли за ними аж до краю поблизької пропасті. Там ще виразніше побачили відбитки пальців, що іх глибоко в сніг всаджувало невідоме створіння, щоб не поховзнутись.

Здогад Брітанського музею, мовляв, йдеться тут про якийсь рід льодовикової мавпи, на думку Шіптона, безосновний, бо це звіря з багато більшими столами.

Тубильчі гірські провідники, т. зв. шерпи, переконані, що ця "снігова людина" справді існує і один з них навіть розказує, що він її бачив поблизу старовинного монастиря.

Сам Шіpton є дуже достовірним свідком. Він двічі, в рр. 1951-52, очолював англійську експедицію на Монт Еверест.

Я БОЮСЬ, ЩО МАЮ РАКА, ДОКТОРЕ!

Якщо є обов'язком лікаря остерігати перед раком, який завчасу розпізнаний, може в багатьох випадках бути вилікуваний, то його завданням є також остерігати перед "психозою рака" — цією манією, що дабачується рака скрізь і затроє життя багатьом особам.

Вона звичайно побудована на фальшивому уявленні про недугу рака, про його розвій і прояви. Дуже часто уважається раком те, що ним вважалі не є. Декому віддається, що рака можна одідичити чи ним заразитися. А це зовсім фальшиве. Прояви цієї "ракофобії" є дуже численні. Я бачив людей, що вважали раком малі подряпини, що іх можна вилікувати впродовж кількох днів, або звичайну мігрену, або якісь інші симптоми без будь-якого значення. Я знаю молодих жінок, що вважали себе навіщеними раком, бо в них був поганий вигляд обличчя або болячі груди перед періодом. Я бачив інших, що безупину думали про рака, "бо він був у родині" і т. д.

Найкраща рада, яку можу дати всім, хто боється рака, щоб дав себе оглянути лікареві і висловив йому всі свої побоювання.

Немає причин для особливого страху, бо в загальному вже дається легко розпізнати бага-

то родів рака і людське життя помітно продовжено. Якщо є згід захворінь на рака, то передовсім це захворіння на рак легенів, що майже виключно трапляється тільки в чоловіків. Натомість багато інших родів — зокрема питомо жіночих (рак на жіночих органах чи грудях) даються тепер виліковувати, осiąгаючи 90% виздоровлення і практично редукуючи смертність до нуля.

Чи рак є дідичним?

На це питання, що мучить багато людей, слід широ відповісти: — Ні!

Дуже докладні студії виявили, що рак не є дідичний. Отже немає ніякої причини боятися рака тому, що батько, мати чи дід помер на рака. Щонайбільше, і це дуже мало правдоподібне, можна прийняти, що існує якась предиспозиція до рака, як буває з туберкульозою чи нервовими недугами.

Численні досліди виявили також, що рак не є заразливий і можна вловні заспокоїти всіх тих, хто живе чи зустрічається з людьми хворими на рака. Також з усією певністю стверджено, що т. зв. "ракові доми" зовсім не існують і якщо трапляється, що в якомусь мешканні померло на рака кілька осіб, то це звичайний збіг обставин.

Рак, за малими винятками, не є болячий у початках і біль

КАРТИНИ
 українських мистців
МИКОЛА КРИЧЕВСЬКОГО
 і А. СОЛОГУБА
 можна набути через Вид.
 "Ми і Світ"
 Ціна від 30 доларів

приходить звичайно щойно по довшому часі, коли він уже розвинувся. Отже, якщо маєте якісь докучливі, навіть хронічні болі, то не думайте зараз, що це рак і що лікарі не можуть його викрити.

Не думайте також, що рак є якоюсь скритою недугою, яка не виявляє ніяких познак назовні: він є — як кожна інша недуга і лікар тепер уже досить легко може його розпізнати.

Що можна порадити всім, хто закінчив 35 рік життя, то те, щоб регулярно, бодай раз в рік, піддаватися докладним лікарським оглядинам. Також слід

порадитися в лікаря за кожним разом, коли:

1. Жінки втрачають багато крові під час періоду, коли період продовжується надто довго тощо.

2. Коли появиться згрубіння на груді, особливо, якщо воно не боляче.

3. Коли довший час тривають шлункові забурення і болі, брак апетиту, постійні запори, кров У відходах.

4. Коли шкіра вкривається виразками чи слиззю.

5. Коли триває довший час хрипка.

6. Коли без причини ослабне весь організм (вихудіння, швидке змучення тощо).

Очевидно, що все те ще не конечна познака рака. Воно тільки повинно заставити порадитися лікарю, яка цьому причина. Така розсудлива сторожливість — це зовсім не "ракофобія", яка бачить рака все і всюди та залюбки заставляє ходити до всяких знахарів і шарлатанів, які задармо висисаюти гроші.

Д-р О. П.

БОРОТЬБА З РАКОМ ЩОРАЗ УСПІШНІША

Д-р Ловел Коггесел, заступник американського міністра здоров'я, заявив у своєму викладі, що боротьба модерної медицини з раком стає щораз успішнішою. В найновіших дослідах лікарі ново вернулися до давно відкиненої теорії, що хворобу рака спричиняють якісь бактерії чи віруси. Недавно трапилося, що один хворий на рака дістав іншу недугу з дуже високою гарячкою. Після цього виявилося, що рак в його організмі майже заник.

"Біля 40 мільйонів американців — сказав д-р Коггесел, захворіють одного дня на рака. З допомогою вже теперішніх засобів медицини ми бодай третині з них врятуємо життя".

Власна кореспонденція

НА ПАРИЗЬКОМУ ЯРМАРКУ

І цієї весни, як щороку, відбувається в Парижі славний на весь світ "Фуар де Пари" — Паризький ярмарок, що його відвідують щоденно сотні тисяч глядачів.

Про розміри ярмарку даєть деяке уявлення цифри: Поверхня виставової площини має 450.000 квадратних метрів; участь у ярмарку бере 13.000 фірм з усього світу; Довжина виставових алей — 200 кілометрів; постійну обслугу стендів виконує 50.000 людей; на території виставки перебуває постійно 637 поліцистів і 150 контролерів; на площі паркує 30.000 авт; прокстелено 60 кілометрів диванів і т. д.

Обійти їй оглянути 200 кілометрів вистав не так то зже легко, тож вибачайте, Шановні Читачі, що розкажемо вам тільки про дещо — вихоплене з цієї різноманітної мозаїки навгадь.

Світанок нового дня

Нова модерна фея завітала вперше в цьому році на "Фуар де Пари": атомова енергія.

Французький комісаріят, що завідує цим новим джерелом енергії, презентує тут усіся осяги

таємої десятирічної праці. Саме в ці десяті роковини відкрито в місцевості Маркуль (Гард) атомову централю і тут, на виставці, показано глядачам її повний макет. окрім проспектів показують багатство французьких уранових зліж і сам уран, біля якого дозволено маніпулювати раківниками Гайгера.

Показують також спосіб продуції радіоізотопів. З-поза охоронного муру можна бачити, як ляборантка порушує механічні руки, які єдині можуть нешкідливо дотикатися цього небезпечної продукту.

Охорона цивільного населення

Хоч усі надіються, що атомова енергія служитиме тільки на добро людства, все ж розсудливі думають також про охорону перед її діянням.

На одному з стендів бачите усі охоронні засоби: апарати для викривання і контролю радіоактивності, найрізноманітні моделі масок, апарати для привертання свідомості легшо діткінним жертвам, електронні групи, турбопомпи, знаряддя для відкупування румовиць, начини — схожі на ті, що їх вживають під час землетрусів, і т. д.

УКРАЇНСЬКА МОЛОЧАРНЯ

GREEN VALE DAIRIES LTD.

3156 Dundas St., W.
Toronto, Ont.

поручає знамените молоко і молочні продукти, а також першокласне морожене. Просимо замовляти телефоном ч. ВО 7-1728, або дома-
гатися в усіх крамницях!

Доставляємо до дому!

Життя проходить своїм порядком

Марево приготувань до жахливої атомової війни никне, коли зайдете до будівельного сектора виставки — ярмарку.

Він видний здалеку своїми підйомними кранами, з яких найвищий — високий на 58 метрів. Показано тут спеціальній вантажник, що впродовж кількох хвилин перевозить і виливає на потрібне місце 10.700 кілограмів цементу.

Словом, бачите там все, що потрібне для найшвидшої будівлі дому. Це підготовка Франції здійснити свою мрію — побудувати 300.000 мешкань из рік.

Тут атмосфера праці, швидке темпо, безулінний рух. А вже за декілька метрів даліше контраст — весь виряд для валашкого таборювання і відпочинку: шатра, каравани, городи, чепурні вакаційні дімочки. Ось на колесах дімочок весь з плястичного матеріалу, що його кухня, лазничка і "велика" кімната займають разом площау 4,10 x 2 метри, дімочок високий на 3 метри і таємний легкий, що

четверо людей підносять його без труду. Яка ціна, запитаете? — Зовсім не дорога, всього 2.300 доларів!

Найменше авто

Авт немас на ярмарку, за відміном дуже спеціальних моделів.

Ось найменший модель перегонового авта. Це не забавка, а справжнє авто: з чотирма окремими колесами, скринькою бігів, мотором, — все, як у "дрослого" автомобіля. За керівництво сидить "шофер", що йому не більше 5 років. Зупиніться і побачите, що він по-трапить іхати із швидкістю 60 кілометрів на годину.

Від народження аж до гробу

Знайдете на "Фуар де Пари" все, що вам треба у вашому житті і навіть по смерті.

Ось машина для трикотування светериків для ваших найменших (кого Господь поблагословить п'ятернятами!). При нескладних поруках рук зможете на ній робити по 10.000 петељок на мінунту.

Є тут і "пічка" для випікання печива вашій численній родині — на шість поверхів, і машина, що нарізує 400 кг. салати на годину, і машини для шиття, і поштові скриньки найновішої конструкції, і трактори, і навіть надгробні пам'ятники . . .

**

Пройшовши добрих кільканадцять кілометрів, з приємністю спостерігаємо перед собою плавільйон з винами і закусками. Це зелена оаза на пустині, що до неї спішать люди звідусіль, щоб звогчiti просохлі горла. Після цього жде ще одне важке зусилля: дістатись до вщерть заповненого автобуса чи метра. (пф)

Д-р Роман О. Климкевич

ЦІКАВЕ З УКРАЇНСЬКОЇ ГЕРАЛЬДИКИ

Українська геральдика в цілому своєму об'ємі, себто як гербознавство (наукне знання), гербове право (правна основа вживання гербів) і гербівництво (гербове мистецтво) — належить до найстарших в кругу європейської культури, бо геральдика постала в Західній Європі під кінець 12-го століття, а вже в 13-ому столітті вона розвивалася в Україні.

Найстарші заховані речеві пам'ятки української геральдики, передусім сферагістичні пам'ятки (печаті), які з точкою бачення класичної геральдики зовсім бездоганні, походять з перелому 13-го на 14-е століття, а ще старші зразки, на яких існування є документарні докази, затратилися, на жаль, під час татарського лихоліття й польської займанщини.

Українська геральдика являє собою окрему цілість і має свої притаманні й самобутні ціхи, як це буває у великих європейських націй із старою культурою, напр. в Німеччині, Франції, Англії, Еспанії, Італії і т. д.

Україна не перейняла гербового мистецтва з країн його первісного постання, себто з Франції й Німеччини, в беззмінному наслідуванні, тільки перетворила його згідно з власною традицією. В основу родових книжic і боярських гербів покладено як т. зв. "титла"

(гербові заштитні фігури) передгеральдичні староруські родові знахи, т. зв. "зnamena", що вживалися ще в ранньому середньовіччі.

Національний герб Білорусі й Литви, т. зв. "Погонь" (срібний вершник-лицар з підніятим мечем на червоному полі) і герб Московщини, св. Юрій Побідоносець, є староукраїнського, а саме київського походження.

Лицарство, яке створило європейську геральдику, існувало в Галицько-Володимирському королівстві і плекало ті самі звичаї, обичаї й чесноти, що й лицарство в Західній Європі.

У найстаршому геральдичному творі світу, в т. зв. "Книзі Знання", написаний у половині 14-го століття еспанським монахом-подорожником невідомого імені, є чимало згадок про тогчасну Україну, а передусім про "Королівство Лева", себто про Галицько-володимирське королівство й про його престольний город Львів.

**COLLEGE STUDIO
PHOTOGRAPHER**

**ВЛАСНИК І. ЯРМОЛЮК
499 College St. Toronto, Ont.
WA. 2-2507**

Д Р У Г И Й З И Р

Споконвіку вважалося найвірогіднішим доказом — побачити що-небудь на власні очі. "Побачити — повірити" — таке прислів'я існує майже в усіх народів світу. "Одна картинка краща за десять тисяч слів", — каже народна мудрість Китаю.

Люди не знали ще ні пари, ні електрики, хемія і фізика були в зародковому стані, а представники бунтівливої науки епохи Відродження Галілей і Левенгук уже спрямували свої погляди, озброєні щойно винайденими оптичними збільшувальними приладами — один в дуже далекі зоряні світи, другий — у невідомий доти, але дуже близький світ найдрібніших живих істот і часточок. Телескоп і мікроскоп широко розсунули межі доступних для ся (отже, доступних і для пізнання людиною) космосу і мікросвіту.

За минулі майже чотири століття з дня винайдення цих чудесних знарядь око людини з допомогою надпотужного телескопа із збільшувальним дзеркалом діаметром в 5 метрів, встановленим на горі Паломар в США, зазирнуло в далекі світи, віддалені від Землі на два мільярди світлових років! Сучасний електронний мікроскоп із збільшенням у 300,-

000 разів дає змогу побачити навіть молекули.

Вікно у безкінечні простори Всесвіту є для ока, навіть озброєного найпотужнішим телескопом, тільки вузенькою щілинкою. Око здатне сприймати лише невелику ділянку електромагнітних коливань або хвиль — видимий спектр сонячного світла, від червоних до фіолетових променів, завширшки всього в дві октави. Водночас сонячне світло містить величезну кількість найрізноманітніших хвиль, починаючи від інфрачервоних променів, які лежать на стику з радіохвильми, і кінчаючи ультрафіолетовими променями, які межують з рентгенівськими. Нічого з цього багатого спектра завширшки більш як 12 октав око людини не бачить.

І ось недавно наука здобула ще одну, дуже важливу перемогу над природою. Відкрито нове, широке вікно у Всесвіт, і в зовсім іншій галузі спектра електромагнітних коливань — в галузі радіохвиль. Героями цього наукового подвигу були на цей раз не астрономи, а радіоінженери і фізики. Головною іх зброєю були не дзеркала та об'єктиви, характерні для звичайних оптических телескопів, а чутлива радіоприймальна установка, з'єднана з спеціальними

Вже вийшла з друку у Видавництві "Ми і Світ"
збірка п'ес Л. Коваленко

"В ЧАСІ І ПРОСТОРІ"

216 стор. друку, двокольорова обкладинка, ілюстрації в тексті
Ціна: 2 долари

П'еси Л. Коваленко читається легко й цікаво, як найкращий роман!

Видавництво "Ми і Світ" випустило це єдине досі на еміграції поважніше видання нових драматичних творів, маючи на увазі виховну вагу і потребу театру й театр. літератури.

Чекаємо від громадянства, зокрема від читачів "Ми і Світ", широкої підтримки і замовлень, тим більше, що це наше перше книжкове видання, за яким, надіємось, прийдуть інші.

Пам'ятайте, що "Ми і Світ" видає добре речі і добре!

радіольськаційними антенами, схожими на велетенські гратачі сті чаши, — так званий радіотелескоп.

Замість слабкого мерехтіння видимого світла ці установи приймають радіовилі різної довжини, іх як виявилося, випромінюють "радіозірки" — багато ділянок нашої Галактики, наше Сонце, інші галактики та позагалактичні туманності.

Найсильніші хвилі випромінює Чумацький шлях, особливо від тих ділянок неба, де спостерігаються найбільші скучення зірок.

На відміну від видимого світла, радіовилі можуть легко проникати крізь космічний пил і туманності, крізь пил, хмары

і туман земної атмосфери і приносити нам відомості про ділянки Всесвіту і небесні тіла, сковані від нашого зору.

Відомо, наприклад, що найбільше скучення зірок, яке становить центр нашої Галактики, щільно затулене масою космічного пилу і газів, внаслідок чого ми не бачимо понад 90 процентів цих зірок. Чумацький шлях ми бачимо вночі на небі, — це дуже розріджена, найбільш віддалена від центру Галактики її частина.

Що ж являє собою так званий радіотелескоп?

Головним його робочим елементом є невелика радіоантена завдовжки в кілька десятків сантиметрів, з'єднана з досить

ЕЛЕКТРИЧНІ І ГАЗОВІ КУХНІ МАРКИ "MOFFAT",
РЕФРІДЖЕРАТОРИ "CROSLEY SHELVADOR", ТЕЛЕВІЗІІ,
ПРАЛЬНІ МАШИННІ, ВІДКУРЮВАЧІ, ХАТИС УМЕБЛЮВАН-
НЯ, ПІЯНА, АКОРДЕОНИ і т. д.
купите

добре, дешево і на найкорисніших умовинах
в українській відомій фірмі

G. LUKES FURNITURE - ELECTRIC

797-9 DUNDAS STREET WEST, TORONTO
Office EM. 8-9228

складним і чутливим радіо-
гриймачем, який дає змогу ду-
же точно встановити довжину
радіохвиль, що приймаються,
відділити їх від дуже сильних
і частих перешкод, виміряти
силу цих космічних сигналів, а
коли треба — записати їх.

Величезна гратчаста чаша з
діаметром в десятки метрів —
це "дзеркало" для радіохвиль,
де їх можна збирати і концен-
трувати на невелику антенну.
Чим більший діаметр чаши, тим
більше можна вловити енергії
радіохвиль, які приходять до
нас із світового простору.

У звичайному оптичному те-
лескопі поверхня його рефлек-

тора — ввігнутого дзеркала по-
винна бути відполірована до
граничної точності. Адже це
зеркало має відбивати і кон-
центрувати світло й електромаг-
нітні хвилі завдовжки всього
в частки мікрона (мільйонні
частки сантиметра), і неточно-
сті цього порядку назавжди
псують дзеркало.

Ввігнуте "дзеркало" радіоте-
лескопа повинно відбивати хви-
лі, довжина яких дорівнює сан-
тиметрам або метрам. Тим-то і
нерівності на поверхні такого
рефлектора можуть вимірюва-
тися мірами того ж порядку, і
його виготовляють у вигляді
решітки — велетенської ввігну-
ті павутини, вкритої метале-

вою сіткою з досить великими осередками.

Для радіохвиль поверхня такої сітки буде така ж гладенька, як звичайне дзеркало для світлових хвиль.

Використання рефлектора таких великих розмірів дає змогу еловити і сфорсувати на антенну максимально можливу кількість енергії електромагнітних хвиль і посилювати ці сигнали в сотні й тисячі разів у порівнянні з енергією, що її могла б уловити одна антена без рефлектора. Радіотелескоп може бути складений і з великої кількості рефлекторів менших розмірів, установлених на чималій відстані один від одного.

Але може радіохвилі, на відміну від світла, не здатні багато розповісти про те космічне тіло, іке їх випромінює? Ні, застосовуючи ряд складних пристроїв, можна здобути від них не менше відомостей, ніж від крихітної світної точки, яку ми бачимо в оптичний телескоп. Наприклад, чи посугується "радіоізірка" назустріч нашій Галактиці, чи віддаляється від неї, чи має інший, більш складний рух. Щодо подвійних "радіоізорок", то можна виявити їх взаємне обертання.

Тепер у всіх країнах вчені якнайретельніше досліджують з допомогою радіотелескопів кожну ділянку неба, зірку або туманність, наносячи на карти всі такі точки, що випромінюють радіохвилі.

Дивовижні відкриття зроблені в тих місцях Всесвіту, звідки йдуть найпотужніші радіовипромінювання... Ось, наприклад, крабоподібна туманність у сузір'ї Тельца. Виявилось, що це рештки колосального космічного вибуху так званої "ультранової" зірки, яка, згідно з старовинними записами китайських астрономів, раптово спалахнула ще в 1054 році. Після вибуху вона деякий час сяяла на небі яскравіше за Венеру. Нині це згусток газоподібної матерії, який безперервно і з великою швидкістю розширяється і перебуває в енергійному русі. Його можна побачити тільки в найбільші телескопи.

Найсильніші радіосигнали випромінюю саме те місце в сузір'ї Кассіопеї, де в 1572 році вибухнула інша "ультранова" зірка, яку спостерігав ще знаменитий данський астроном Тіхо Ераге.

Радіовипромінювання виняткової сили приходить до нас із сузір'я Лебедя, де, на думку астрономів, відбувається надзвичайно величне явище природи, яке важко передати словами,— зіткнення двох велетенських галактик.

Отже, перші спостереження з допомогою радіотелескопів уже дали значні результати. Найпотужніші випромінювання радіохвиль виникають у тих місцях Всесвіту, де відбуваються титаничні катастрофи, — загибелі зірок у грандіозних вибухах і

зігнення цілих зоряних галактик.

Є припущення, що рештки космічних катастроф — вибуху "ультранових" зірок складаються з величезних мас газоподібного водню, який перебуває в сильному русі. Вони і є джерелом радіовипромінювань. Проте радіохвилі є не тільки вісниками загибелі далеких світів.

Ше в 1945 році голландський астрофізик Ван де Холст і незалежно від нього український вчений І. С. Шкловський висловили передбачення, що маси єодневих атомів, які випромінюють радіохвилі, можна відшукати не тільки поблизу зірок, де вони природно збуджені й світяться, а й у віддалених від зірок холодних просторах Всесвіту. Ці атоми водню внаслідок змін у рівні їх енергій повинні випромінювати радіохвилі. При цьому було точно вказано, що довжина хвилі такого випромінювання має дорівнювати 21 см (1,420 мегагерц).

Це передбачення близьку підтвердилося. У 1951 році з допомогою радіотелескопів було встановлено, що всі точки

Всесвіту, де спостерігаються скупчення величезних мас холодного і надзвичайно розрідженого водню, випромінюють радіохвилі саме такої довжини.

Завдяки радіотелескопу достаточно доведено, що наша зоряна система — Галактика — має чітку спіральну структуру, в одному з рукавів якої розташоване Сонце. Для оптичної астрономії це було б непосильним завданням.

Велике значення має вивчення радіохвиль, випромінюваних нашим Сонцем. Завдяки його близькості можна виявити дуже важливі прикмети розпеченої атмосфери Сонця.

Зовсім недавно було встановлено, що радіохвилі випромінюють і наш супутник Місяць. При цьому відкрито різні види випромінювань, які виходять не тільки від поверхні Місяця, але навіть від різних шарів під його поверхнею!

Все це разом узяте стало основою для зовсім нової галузі науки — радіоастрономії, яка в короткий час дала можливість людям проникнути ще глибше в таємниці Всесвіту.

К. Г.

ГОРОД ДЛЯ СЛІПИХ

У Йоганнісбургу (Південна Африка) влаштовано перший парк для сліпих. Засаджено в ньому тільки пахучі дерева й рослини. Кожна стежка обкладена поруччям, за яке сліпі можуть триматися, а при деревах і рослинах є написи в азбуці Брай (письмо для сліпців з вилуклими буквами).

У деяких англійських парках вже також влаштовано окремі кутки для сліпців.

У Кенії засновано навіть господарську школу для сліпих, де вони вчаться вирощувати городину й плекати домашні звірятя.

О. Рань

ВІЗІЯ

(З розповіді М. Григорович)

Був липень місяць — пора, коли скінчилася жнива.

З одного боку село і кладовище. Біля кладовища з другого боку був хутір, де жила я. (Хутір складався з одного двору). По другому боці — поле, я між полем і кладовищем, посередині — ставок, що брав початок з нашого двору. Ставок проходив через велику балку.

Село було на високорівні, і поле — теж. Між полем і селом — балка. Через ту балку протікав ставок.

Була обідня пора. Я гнала худобу на обід. Крім корів, я мала двоє коней. Сівши на коня, я глянула на другий бік ставка, де було село, кладовище і мій двір-хутір. І побачила: з села несли на кладовище мерця. Супроводив його великий натовп людей: — діорості, менші й немовлята, яких матері тримали на руках. Єдиний мрець був чоловічого роду. Решта — жінки.

Мрець був у труні, оббитій чорним полотном, з білими хрестами. Був покритий віком до погруддя. У складених на грудях руках тримав восковий хрест. Мрець був шатен, серед-

нього віку. Мав дрібне сухе обличчя.

І несли його також — жінки, — без хоругов, хрестів і без священика. На всіх жінках — дорослих, малих і немовлятах — було однакове вбрання — всі в білих сукнях і на головах — білі вінки. Убрання подібні до тих, в яке вбирається молода до шлюбу.

Мене надмірно вразило те, що похоронна процесія була жіночого роду — без хрестів, хоругов і священика, і в таких убраннях, яких у нас, в Україні, не було, і які я вперше побачила.

Я дуже задумалася: похорон був дивовижний, нереальний своїм зовнішнім виглядом і великою кількістю учасників — лише жінок.

Мерця несли дуже повільно і три рази спинилися спочивати. Процесія ішла безладно, як череда, кругом мерця. Не як звичайно, як заведено було в нас, в Україні: — мрець попереду, а процесія у дотриманому порядку — колоною — позаду.

На кладовищі чекала на мерця викопана яма, коло ями — велика купа глини. Кладовище було окопане навколо канав-

вою. Коли процесія наближалася до воріт кладовища — то дуже багато жінок, поспішаючи, товпилися і, не можучи втиснутися попереду мерця у ворота, — плигали разом з дітьми через канаву, щоб захопити місце над ямою і бачити мерця в обличчя.

Ті, що поспішали, дуже швидко створили натовп, ставши над ямою. Слідом за ними занесли мерця і зайдла решта процесії. Мерця поставили на мірах коло ями. Натовп затултив його і більше його не було видно.

Я намагалася якнайскоріше зегнати худобу додому, щоб побачити зблизька дивовижного мерця і ще більше дивовижну процесію, якої в житті ніколи не бачила.

Коли наближалася додому, на зустріч мені вийшов брат — допомогти загнати худобу. Зустрів мене біля самого кладовища. Сидічи на коні, схвилювана, я спітала брата: "Василь, хто помер в селі?"

Брат здивовано відповів: — "Ніхто".

"Як ніхто, коли я весь час, женучи худобу, бачила похоронну процесію. І, поглянь, ще й тепер на кладовищі стоїть натовп".

Брат, із здивуваним острахом, глянув на кладовище і сказав: "Я нічого не бачу".

"Як ти не бачиш, то візьми скоренько коня, я сама побіжу і побачу."

Зіскочивши з коня, я розігналася бігти на кладовище, але ступивши два кроки, глянула поперед себе на кладовище і єже не побачила процесії.

"Я також тепер нічого не бачу", — сказала я братові. Спинилася, до неможливого заскочена несподіванкою, і переляканя.

Брат здивовано дивився мені в обличчя, не знаючи, — що зі мною.

У раптове зникнення похоронної процесії-привиду я ніяк не могла повірити, бо довгий час бачила це як дійсність. Тому сказала братові: "Я піду додому, а потім на село і запитаю людей: — чи таки справді ніхто не вмер". Брат відповів: "Заспокійся і ходи додому: то був тільки привид.

Цілу наступну ніч я майже не спала, була неспокійна, вся родина заспокоювала мене.

Назавтра всежтаки я запитувала багатьох селян про цю похоронну процесію. Кожний відповідав, що нічого не бачив і не знає.

Це був справді привид-візія, що пророкувала мое майбутнє нещастя і нещастя всієї української нації: смерть багатьох мільйонів українських селян, в тому числі всієї моєї родини, від штучного голоду, створеного червоною Москвою.

Мою родину поховано на тому самому місці, де у привид-візії був похований мрець.

Сторінки філателіста

ЛІТЕРАТУРА НА УКРАЇНСЬКІ ФІЛАТ. ТЕМИ

Не тільки досвідченим філателістам і доростові але й широкій громаді читачів, що страйнулася з високим рівнем розвитку філателії та фахової філателістичної літератури народів західнього світу, цікаво буде знати коли та які фахові підручники з цієї ділянки появилися українською мовою.

Першою цього роду працею була монографія І. Чернявського "Історія Коломийських поштових марок" видана 1928 р. в Коломиї (48 стор.). Вона, як єдине авторитетивне джерело, стала основою скаталогування цих перших марок ЗОУНР у світових філат. каталогах. Далі йде праця А. Чигринца (проф. А. Яковлів) "Поштові марки України", видана в Брюсселі 1948 р. (48 стор.), що охоплює історію, опис і класифікацію пошт. марок з часів української державності. Третім з черги довідником є праця автора цієї нотатки п. н. "Українські поштові марки", видана в Мюнхені 1949 р. (55 стор.), це — короткий огляд українських державних і недержавних випусків, та врешті цього ж автора "Каталог українських пошт. марок", виданий в Ульмі 1950 р. (152 стор.). Це перша спроба скаталогування недержавних випусків України від найдавніших часів.

Останньою появою з ділянки окремих філат. розроблень українською мовою є перекладена з англ. мови В. Личманен-

ком праця А. Гравса і С. Роберта "Україна — надруки тризуба, част. I. Київ", видана в Брадфорді (Англія) 1953 р. (48 стор.).

Цими 5-ма виданнями замикається дотеперішній осяг нашої філател. публіцистики в ділянці окремих праць. Дані про чужинні випуски в цій ділянці, а також про українські філат. журнали, подамо в одній з дальших сторінок.

Ю. Максимчук

УКР. МАРКИ З ЕТИМОЛОГІЧНИМИ НАПИСАМИ

Існують дві українські недержавні марки з етимологічними написами, а саме добродійна марка за 2 гелери в користь Фонду Тов. ім. М. Качковського (москвофіл. напрямку), видана 1905 р. у Львові. На ній портрет М. Качковського, трирамений хрест і галицький лев та напис "За Русь і веру".

Друга — це добродійна марка за 10 гелерів, видана 1908 р. з рисунком галицького льва на щиті та написом "На Народний Дом в Нижанковичах", з додержанням усіх особливостей етимолог. правопису.

Ю. М.

УСПІХ УКРАЇНСЬКОГО ФІЛАТЕЛІСТА

На п'ятій міжнародній філателістичній виставці в Нью-Йорку, що в скороченні звалася

ФІПЕКС, д-р Євген Котик, редактор журн. "Філателіст" і наш визначний Співробітник, дістав бронзову медалю за свою спеціалізовану збірку Одеси (80 сторінок альбому).

На виставці були показані найкращі збірки з усього світу і до участі допускались тільки ті збірки, що попередньо були вже відзначені на інших виставках. Отож це великий успіх не лише філателістичний, але й пропагандивний, що за нього п. д-рові Котикові щиро gratуємо.

СТОЛІТТЯ ФІНСЬКОЇ ПОШТОВОЇ МАРКИ

У березні ц. р. проминулось сто років від появи першої марки

в Суомі, країні тисячів озер. З тієї нагоди випущено пошт. значок 30 ф. м. (костел у місцевості Ліммі), а клуб фінських офіцерів - філателістів влаштував філателістичну виставку. Головне святкування відбудеться в Гельсінкіх у дніх 7 — 15 липня, де буде влаштована міжнародна виставка поштових марок. З тієї нагоди випустять ще дві поштові марки.

При цьому інформуємо, що в Суомі (це офіц. назва Фінляндії) діє Союз філателістів, що об'єднує 50 товариств з 3.500 членами. Крім цього біля 2000 осіб є членами філ. клубів при різних товариствах. Є також дуже багато незорганізованих філателістів — молоді і старших.

Ст. Г.

ВОЛОДАРІ УКРАЇНИ В КАНАДІ

Вас, мабуть, заінтригував цей заголовок. Але мова тут тільки про другу групу наших повністок, тобто листів перепечатах назвами пошт, що носять імена володарів України. Сюди заразовуємо пошти: Ольга, Ман., Ярослав, Ман., Мазепа, Алта, Сірко, Ман. і Петлюра, Ман.

Репрезентують вони всі три доби української історії: княжі часи, роки козацької слави і найновіші визвольні змагання, що іх уособленням є Гол. Отанан Симон Петлюра.

З нагоди сумних роковин — тридцятиріччя з дня вбивства Гол. Отамана, скажемо кілька слів про оселю й пошту Його імені.

Постала вона вже по смерті свого Патрона. Оснували її в 1927 році українські поселенці, що перенеслися сюди з околиць Ольги, Ман. Є в місцевості Петлюра церква, громадський дім і була також пошта, але в половині тридцятих років її, на жаль, закрито.

Була ще одна пошта з наз-

гою Богдан (в честь гетьм. Богдана Хмельницького), але її звинуто вже дуже давно і ледве чи можна ще дістати

листа з її печаткою. А школа, бо вона доповнила б нашу збірку повісток "Володарів України".
С. Гела

Нове в техніці

ШВИДКІСТЬ 18.000 МИЛЬ НА ГОДИНУ

В одній з американських лабораторій пощастило дослідникам сягнути в спеціальних експериментальних тубах фантастичну швидкість — 18.000 миль на годину. Вона перевищує в 25 разів швидкість голосу. При цьому витворюється температура 15.000 ступенів Фаренгайта, що є півтора разів вищою від температурі поверхні Сонця.

У такій температурі експериментальні туби розтопилися б, коли б не те, що цей шок тривав усього кілька мільйонових частин секунди.

Осігнута швидкість має особливе значення для дослідів з штучними сателітами, що їх задумують незабаром завісити в піднебесних просторах.

ЕЛЕКТРОСОН

...На очі хворого, що лежить у ліжку, накладають легкі електроди, з'єднані з невеликим апаратом. Натиснувши на ньому кнопку, лікар включає струм. Минає кілька хвилин і хвора людина міцно засипляє.

Це т. зв. електросон — лікувальний засіб, який дедалі ширше застосовується в клінічній практиці.

Сон сприяє швидкому видужанню хворих. Ось чому його успішно застосовують для лікування ряду хвороб. На відміну від сну, викликаного вживанням різних ліків, електросон зовсім нешкідливий і може бути припинений першої-ліпшої хвилини. Після лікування електросном поліпшується стан хворого, а також повертається нормальній сон.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Якщо докучає вам ревматизм, іджте багато цитрини.

Біль голови часто уступає, якщо вип'єте чашечку кави, додаючи кілька крапель цитринового соєу.

Як усунути пляму з воску? — Коли висохне, зішкробайте віск ножем, опісля покладіть по обидвох боках тканини по листочкові бібули, а зверху гаряче залижко. Пересувайте бібулу, щоб завжди була чиста!

Щоб кольорова білизна не линяла? — Не мочіть її надто довго у воді. Не виварюйте. Не вживайте сильних домішок (жавелю). Вживайте завжди завареного холодного крохмалю. Сушіть в тіні чи в хаті.

РАДЖА І ЧОВНЯР

Індійська казка

У давні часи в Індії царював багатий і могутній раджа. Одного разу раджа дуже захворів. З усіх кутків великої країни поз'їджалися до царського палацу вчені й лікарі, але раджа не видужував і почував себе дедалі гірше.

Якось у палац прийшов один старий чоловік і сказав хворому раджі:

— Я можу швидко вилікувати тебе, але ти позинен дти мені за це стільки золота, скільки важить твій найбільший слон.

Великий раджа обіцяв, коли видужас, дати старому стільки золота, скільки важить найбільший царський слон.

Через кілька днів старий успішно вилікував раджу, і настав час розплати. Але тут виникло питання — де ж узяти таку величезну вагу, щоб зважити найбільшого слона і потім одважити стільки ж золота?

За наказом раджі з усієї Індії скликали до палацу мудреців і вченіх. Велику нагороду обіцяли тому, хто придумає таку вагу, на якій можна зважити великого слона і золото. Три дні й три ночі думали мудреці й вчені, але скільки вони не думали, так нічого й не придумали.

На четвертий день до палацу підійшов простий бідний чоло-

вік і попросив доповісти раджі, що він сам, без ваги, може зважити якого завгодно слона і потім одважити стільки ж золота.

Варта палацу побила й вигнала бідного чоловіка за ворота.

— Коли вже придворні вчені й мудреці нічого не могли придумати, що може зробити брудний старець? — міркували стражники.

Раджа почув крізь вікна глас, викликав до себе начальника варти і спитав, що там у дворі сталося.

— О великий раджа! — доловів начальник варти. — Щойно приходив якийсь брудний безумець і заявив, ніби він сам, та ще без ваги, може зважити твого великого слона і потім одважити стільки ж золота. Це, звичайно, безумство! Ну, ми його й вигнали геть.

Почувши це, великий раджа наказав негайно повернути і привести до нього того чоловіка. Наказ раджі був виконаний.

Раджа привітно зустрів бідного чоловіка і спитав у нього, хто він і що йому треба.

— Я човнляр, — відповів той, — працюю на переправі. Переїзжу на своєму баркасі людей з одного берега священної ріки Ганг на другий і цим заробляю собі та своїй великій сім'ї на зліденні харчі. Можна легко і

просто зважити твого величного слона, а потім одважити стільки ж золота.

— Як же ти зможеш це зробити? — спітав раджа, зрадівши.

— О великий раджа! — відповів човняр. — Зараз ти сам усе побачиш. Накажи тільки махавату* привести твого великого слона на берег ріки, де прив'язаний мій баркас.

Великий раджа наказав махавату зробити це. Сам раджа в супроводі вчених і мудреців теж пішов подивитись на незвичайне видовище.

Слона привели на берег ріки, і човняр попросив махавата завести його в баркас. Це було зроблено.

Коли слон зійшов на баркас, то він під величезною вагою тварини замурися у воду майже до бортів. Тоді човняр уявив

крейду, зійшов у воду і зробив ззовні на борту баркаса білу рису, саме в тому місці, куди доходила вода.

Потім слона вивели на берег, і човняр сказав:

— Тепер накажіть класти в баркас золото, аж поки він знову зануриться у воду до цієї самої білої риси. Коли біла риба торкнеться поверхні води річці, це означатиме, що золото в баркасі важить стільки ж, скільки важить слон.

Раджа, а також усі присутні були дуже вражені такою кмітливістю бідного човняра. І великий раджа наказав своєму скарбникові видати в нагороду човняреві десять тисяч золотих мулій і запросив його до палацу.

---

* Махават — погонич слонів.

БАРТОЛЯНІ ЛЮБИТЬ ПОЧЕСТИ

Хто є цей елегантний пан, що постійно перебуває в оточенні президента? — Це питання ставив собі не один з високих італійських достойників, ввічливо роблячи місце Умбертові Бартоляні, що був невідлучною тінню попереднього президента Італії Ейнавді і залишився також “сірою” еміненцією за урядування Джікованні Грончі.

Хто є цей пан? — запитала раз дружина президента і дістала у відповідь ніякове здигнення раменами. Мало хто знає, хто є Бартоляні, а ще меншому числі людей відомо,

як він знайшовся у тих високих колах. Бо Бартоляні є тільки ...обезпеченевим агентом однієї з міланських компаній.

Його офіційна кар’єра почалася від того, що раз, коли у Венеції відбувалося свято з участю президента республіки. Бартоляні явився в чорному вбранні в товаристві ще двох в чорне одягнутих пань і заявив командантovі почесного відділу, що вони троє є родиною померлого. Іхнім “свояком” був ніхто інший, тільки “невідомий вояк”, на якого могилі президент клав вінок. Бартоля-

ні пропустили і він мав перше фото в товаристві президента. Коли прем'єр-міністер Де Гаспері брав участь у богослуженні в місцевій катедрі, Бартоляні позичив собі священичий часослов і відчитуючи його всунувся до нутра собору, вдаючи духовного. Шість тисяч вояків стояло на площі перед мілянською катедрою під час богослуження, що його відправляв високий церковний духовник і на якому був присутній президент, а біля нього, як тінь Бартоляні. Коли наблизилось освячення, Бартоляні приклав свисток до уст і дав наказ війську

стати на "позір". Всі послухали і ніхто не запитався, яке йому було до цього діла.

Його присутність на державних святах стала така зрозуміла, що президент і президентова називають його здрібніло "Іль Романольо" і з ним фотографуються.

Недавно він заскочив президентові проханням взяти участь у відкритті пляжі, що її він винайняв у Ріміні. Коли вона зачагалася, то він сказав спокійно, що на випадок відмови він попросить Софію Льорен (відома кінозірка). І президентова погодилася!...

ВІДПОВІДАЄМО НА ПИТАННЯ

Н. Н. з Міннеаполіс просить дати формулу, як перераховувати ступені Фаренгайта на Цельзія.

— Слід затягти, що 32 ст. Фар. — це температура замерзання води, отже рівняється 0 ст. Цельзія. Отже, якщо хочете, напр., замінити 60 ст. Фар., то формула така: Відніміть від 60 — 32, помножіть решту через 5 і поділіть одержану суму через 9 (ця складна процедура тому, що відношення Фаренгайта до Цельзія є як 5:9). Отже в цьому випадку буде: $60 - 32 = 28 \times 5 = 140:9 = 15,5$ ст. Ц.

Коли хочете обрахувати температуру нижчу від 32 Фар., то тоді різницю поміж тим числом і 32 помножіть через 5 і поділіть через 9. Якщо те число вже нижче 0 Фар., напр. — 10, тоді додайте до нього 32 і знову помножіть через 5 і поділіть через 9.

АРАБСЬКІ ПРИПОВІДКИ

Терпіть на тому комора, якщо кіт з мишею живуть у згоді.
Час буде вчителем того, хто не мав учителя.

Той, хто не розуміє одного погляду, не зрозуміє довгого вияснення.

Позичена одежда не гріє.

Мати вбитого спить спокійно, але матері вбивника зовсім не спиться.

Потреба розвиває думку.

Найкращим приятелем на дозвіллі є добра книжка.

Наймилішими є найкоротші відвідини.

Оп'яніння молодістю є сильніше від охмеління вином. \

Для наших читачок

ЩО ТОБІ ГОВОРЯТЬ ЗОРІ, ГАРНА ЖІНКО?

Козоріг

місячний тип від 21. 12 — 21. 1.

Цей тип має дві можливості презентації. Бувають жінки з гармонійними формами, високі, стрункі, пропорційно збудовані, з доброю шкірою. Але переважно виступає на перше місце другий тип, а саме протилежний до попереднього: недбала постать, шкіра погана, з накилем до акне і шкірних занесищень. Щоб таку шкіру правити передовсім треба уважати на харчі. Такі жінки повинні часто робити "дні посту", та "овочеві дні". Раз на два тижні, або раз в місяць, вони повинні стриматися від їжі, а коли не можуть цього перенести, тоді істи в той день тільки овочі: яблука, виноград, помаранчі. Коли травлення буде нормальнé, шкіра покращає, бо внутрішні недомагання відбиваються на поверхні шкіри, надаючи їй поганого вигляду.

Для відчищення шкіри слід застосувати парівки й очищувальні маски. Масажі — спеціально достосовані. Креми стимулюючі.

Час до часу дуже добре ходити до фінської завни, потіння очищує цілий організм й разом шкіру.

Водяник

сонячний тип від 1 — 21. 2.

Жінки з цієї групи можна б назвати інтуїтивними. З цієї причини вони дуже залежні від свого нервового стану. Так як вони себе психічно будуть почувати, такий буде іх зовнішній вигляд.

Шкіра в них тонка, ніжна, суха й тому потребує дуже добрих косметичних препаратів на базі зел. І для цілого організму краще вживати гомеопатичні лікарства. Перед косметичною стоять важке завдання "догодити" цим паням, але коли знайде відповідні препарати, має великий успіх у плеканні.

Риби

місячний тип від 21. 2. — 21. 3.

Чомусь так трапляється, що жінки з-під знаку "Риб" бува-

ОЛЬГА КОЛЯНКІВСЬКА

6 Sylvan Ave., Toronto, Ont.

Tel.: L.E. 6-8378

фахові поради, плекання й масажі лица, повне усування волосся й бородавок, манікюри і т. п. На бажання, обслуга по приватних домах.
Домовляйтесь телефоном!

ють переважно біляві, з гарною, еластичною й витревалою шкірою, але блідою й неначе прозорою. Обрямовані очі ясні, повіки часто почервонілі — надають обличчю виполовілого вигляду. Але при помочі косметиків можна легко ухаректеризувати очі, надаючи їм гарного вигляду.

Для плекання ця шкіра дуже податлива. При помочі кремів та макіяжу (мейк ап) можна багато допомогти зовнішньому виглядові. Струнку постать

жінки ці заховують впродовж цілого життя, тому ім можна істи що хочуть і скільки хочуть. На сонці вони можуть лежати в безконечності, але сонце їх не чіпастється. Тому й виглядають блідо, — хоч це не є ознакою недомагання. Вони люблять дбати про хворих і через те дуже часто забувають про себе самих й про те, що саме ім треба пам'ятати про свій зовнішній, добрий вигляд, бо він додає ім певності себе й тим самим створює краще самопочуття.

НОВЕ В ДІЛЯНЦІ ВІДМОЛОДЖЕННЯ

Це давна турбота науки — знайти спосіб, як найдовше затримати молодість і продовжити життя. І жінки, і чоловіки не хотіли б старітися по тридцятьці. Задоволити це бажання не легко.

Дослідники почали застосовувати низку активних засобів: вітамінів, гормонів, екстратіг з печінки, із залоз і то залоз вже таких спеціальних як жіночі запози пчоли-матки. В останньому часі стали з поважним успіхом застосовувати плаценту, а також спеціальні підшкірні впорскування в тих місцях, де шкіра пригнічає: під очима, на повіках, на краях лица тощо. Мало воно ту хибу, що було сполучене з болем та легким набряканням шкіри й лице після цього виглядало легко захуклим.

Найновіший відмолоджуючий засіб, що є досі найуспішнішим, називається "амніос". Це серум,

що є екстрактом із пляценти. Отже є це есенція всієї активності клітин організму. Життедайною силою амніосу розвиваються ембріони і постає новий організм. В його склад входять передовсім протеїни, глукоза і різновидні ферменти. Все це відмолоджує шкіру, її вигляжує й оздоровлює.

Застосування цього нового середника звертається в косметиці інфільтрацією проти зморшок. Робиться його при допомозі спеціального апарату Геррісона. Є це рід колючої щітки, що в ній через кожний волосок проведений струм, який поширює поверхню шкіри. Рівночасно з долученого резервуару спливає в пори життедайне серум.

Це наче підливання зів'ялої квітки. Мабуть, завдяки цій здібності наводнювати суху шкіру "амніос" матиме більші успіхи від усіх інших препаратів.

ХТО МРІЄ ПРО КНЯЗІВ І ПРИНЦЕС

Недавніс весілля князя Райнера і Грейс Келлі пригадало існування багатьох нащадків княжих і королівських родів, що виглядають ще своєї долі. Сирим мрійникам про принців і принцес воно говорить, що сьогодні нащадки славних родів вже перестають бути замкненою кастою і що й без титулів, а інколи й без грошей, можна засісти, коли не на дійсному, то бодай на уявному троні.

У цьому році голландська принцеса Беатріс закінчила 18 рік життя і зайняла місце перед княжною Маргаретою на списку найпряміших наслідниць королівського трону. Вона одігнічить престол, що вважається одним із найстабільніших у сучасному світі.

Англійська княжна Маргарота не втратила ще слави найбільш світової та найбільш зводницької принцеси. Як третя в лінії наслідників трону, вона дасть своєму чоловікові принадлежність до роду Віндзор — однієї з наймогутніших королівських родин.

Поміж найкращими "партіями" є ще двоє англійців: князь Кенту, 21 років, і його елегантна сестра, принцеса Александра, 19 років. Не буде для нікого несподіванкою, якщо Александра, дочка такої досвідченої особи як княгиня Кенту, стане дружиною короля.

Вона вже познайомилася з Бодуеном Бельгійським і з трьома іншими принцами: Хуаном Карльосом, сином Дон Хуана Ес-

панського, Константіном Грецьким (йому щойно 16 років) і Гаральдом Норвезьким, 19 років, наслідником свого батька Оляфа.

Скандинавія має на одружені ще дві княжни: гарну Астріду, 24 роки, Норвезьку і Єлісавету, 21 років, Данську. Насліднице данського престолу є русьва принцеса Маргарета, 16 років, яка вчиться в Лондоні.

Також п'ятеро із 11 дітей князя Паризжу є в одруженевому віці: можливий наслідник на французькому троні Анрі, 23 роки, Ізабелла, 24 роки, Гелен, 22 роки, Франсуа, 21 рік і гарненька Анна, 18 років.

Є ще кілька неодруженіх членів старовинного італійського королівського роду з принцом Віктором Емануелем Савойським на чолі, сином кол. короля Гумберта. Його сестра Марія Габрієлла — це чарівна русьвака, 16 років. Знову ж принц Маврикій, 27 років, і принц Генрік, 24 роки, є синами принцеси Мафальди Савойської, що згинула під час бомбардування концетраційного табору.

Ще один визначний жених — це принц Марео Торльонія, син принцеси Беатріси, Еспанської інфантини, дочки кол. короля Альфонса XIII. Він має сестру Сандру Вітторію, 26 років.

Кол. король Фарук Єгипетський є тепер також вільний і дві його дочки Ферія, 18 років, і Фавіція, 17 років, також є на віданні.

Роман Дубляница

ЩО ТАКЕ ПОЛО?

. . . Мало популярна, — протягувала незвичайно інтересна й емоційна гра, побудована на подиву-гідній співпраці чоловіка з конем. Поло є одним із найстаріших родів спорту на світі. Її батьківщина — це Азія. На жаль, історія не знає, хто цю гру винайшов і коли. Першу офіційну згадку про поло знайдено в хроніках II сторіччя перед Христом. Там теж записано, що перський король Дарій, побоюючись наростаючої македонської потуги, подарував молодому ще тоді Александрі Великому м'ячик і кийок від поло — на те, щоб він займався більше спортом як воєнним ремеслом.

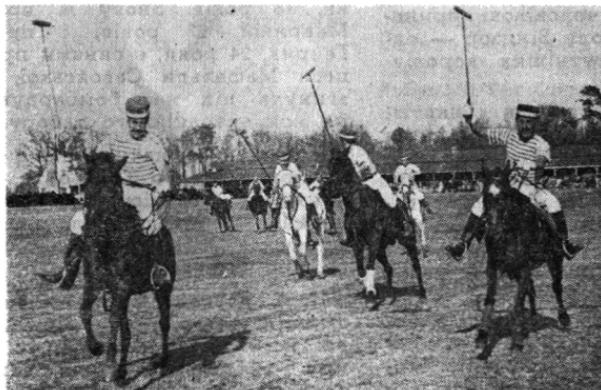
Отже вже тоді поло мусило бути добре відомою грою, хоч деякі пізніші перекази пов'язують його з властивим розвиток з монгольськими ордами часів

могутнього Джингіс Хана, що й сам, як кажуть, був великим знавцем і любив цю гру.

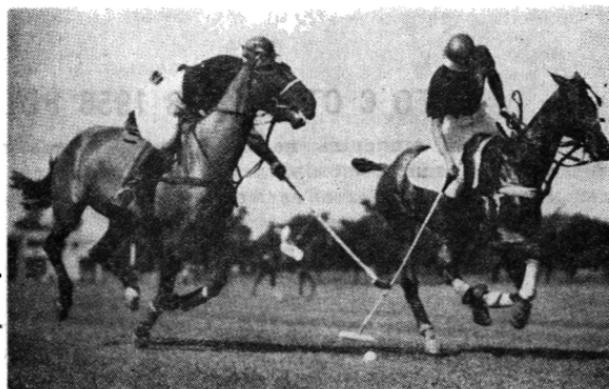
Поло в модерному розумінні починається щойно з половини XIX ст., тобто від тоді, коли англійці привезли його з Індії до Європи. Вони також перші склали тоді правильник, який залишається майже незмінним і досі.

За цим правильником, поло відбувається на гриці — довгому на 300 і широкому на 150 ярдів. Гра, що в ній бере участь по 4 іздії з кожного боку (3 офензивні й 1 дефензивний) — полягає на цьому, щоб з допомогою кийків загнати дерев'яний м'яч (верба), що важить ок. $4\frac{1}{2}$ унцій і має діаметр $3\frac{1}{4}$ інчів, — у ворота противника, що широкі на 8 ярдів.

Час одних змагань поділений на 6 рівних відступів (з індій-

Поло колись

... і тепер

ського ("чукка"), що з них кожний триває $7\frac{1}{2}$ хвилини.

Зовнішнім виглядом поло найбільше нагадує гаківку. Порівнюючи з іншими родами спорту, його важко вивчити: і чоловікові, і коневі. Від чоловіка вимагається прекрасної ізди верхом, а від коня звінності й передусім відваги. Саме через недостачу відваги не кожна ра-

са коней підходить для цієї гри.

Поло є також одним із найкоштовніших родів спорту, мають і тому воно так мало поширене в світі. Найпопулярніше воно в Англії, ЗДА й Аргентині.

Глядачеві дає, крім емоцій, ще й перегляд раси коней та інтересне особливо для тих, хто справді любить ці гарні звірять.

УСМІХНІТЬСЯ

Один американець, прочитавши твір Шекспіра, вирішив, що він вартий того, щоб вислати особисті побажання авторові. Отже заадресував листа і вислав до Англії.

По якомусь часі лист вернувся з допискою поштового урядника: "Адресат помер 23 квітня 1616 р.".

* * *

Розказують, що до начальника американського штабу прийшов один репортер і запитався:

— Скільки треба гідрогенних бомб, щоб знищити Швайцарію?

— Гм, це важко відповісти, — сказав генерал. — То невеличка країна, приблизно 4 або 5.

— А скільки треба, щоб знищити Францію?

— Ну, це вже більше, — сказав генерал, — може дві-три десятки.

— А скільки, щоб знищити СССР?

— 1.164! — відповів генерал, не заікнувшись.

ХТО є СТАРИМ В 1956 РОЦІ?

Щоб знайти відповідь на це питання, ми пішли поміж людей і розпитували, хто вважається вже старим і чому.

— Ви шукаєте старого? — запитав нас інж. М. М. — Ось це я!

Ми здивувались, — інженер зовсім не виглядав на старого. Здоровий, гостроумний . . .

— Мені 56 років. Походжу з старої козацької родини. Пережив усе страхіття большевизму, був у тюрмі й на засланні. Я не поганий фахівець — конструктор, та ось тепер я вже без праці. І по 55-ці вже годі робити собі надії . . .

Інж. М. М. розказав нам всі свої заходи дістати працю. Він обійшов чимало великих підприємств. Скрізь те саме: "Ми знаємо, що ви маєте велике фахове знання, але ви вже за старі!". Для фабрики автомобілів людина вже за стара, маючи 50 років, для фірми авіаційних моторів — в 45 років, для варстути прецизних інструментів — в 40 років . . .

— І чого ж то встановляти вік для суспільної спікі на старими на 60 чи 65 років, коли людина стає вже старою в сорок років? — закінчив пессимістично інж. М. М.

**

В кілька годин згодом ми зустріли п. Г. — що його всі уважають філософом.

— Шукаєте старців? — Ось вони граються м'ячиком на вулиці! Від самого народження кожний день постарює людину! . . .

Що не говоріть, наша анкета ніяк не заповідалася рожево. Ми бажали самі визбутись пессімізму й розважати наших читачів, та ось . . .

**

Зайшли ми до лікаря, д-ра Б — Скажіть, пане докторе, коли людина старіється?

— На це важко дати просту відповідь — сказав д-р Б. — Інколи вже доручувано мені подати справжній вік людини. Тоді я переводив докладний іспит цілого організму, кожного органу зокрема і все разом підсумовував. Та основне — це серце! . . .

**

Коли основне серце, то ми пішли до поета, п. П.—Скажіть, друже, коли людина старіється?

— Тоді — відповів поет — коли її любов стає розумною і вирахуваною. Це не зв'язане з датою народження . . .

**

Зайшли ми до старенької бабусі, що тому місяць закінчila сотий рік життя. Застали її на фотелі при вікні: очі блакитні, лице усміхнене, на столику біля неї журнали недоплетена

рукавиця. Вона читає і трикотує без окулярів.

— Маючи 70 років, я вживала окулярів, а по вісімдесятці зняла . . .

— Скажіть, пані, коли людина старіється?

— У сімдесят років, може... Та це залежить від людини, правда?

— Для нашої бабуні старі, це

ті інші! — сказав, сміючись її внук.

**

Які ж висновки нашої анкети? — Такі, що в 1956 році, в цю епоху, де навіть спів соловейка передається цифрами, ніхто не потрапить визначити віку старости.

Та чи не краще так? (мк)

ТЕСТАМЕНТ БЕРНАРДА ШОВА

Славетний англійський письменник, вмираючи, залишив маєток в сумі 367.233 фунтів, що його призначив на студії над поліпшенням англійського правопису.

На думку Шова, англійська азбука повинна мати 40 знаків, замість теперішніх 26, щоб віддати ними всі нюанси мови, які тепер передається накопичуванням букв. Це заощадило б багато часу й місця. По виконанні цього завдання решту грошей мали б поділити поміж Британський Музей, Ірландську Національну Галерею і Королівську Академію Драматичного Мистецтва.

Британський Музей вирішив, що така нова азбука не принесе міякого хісна, отже старається змінити тестамент і дістати свою частину грошей. Процес відбудеться в червні.

НАЙДОВШЕ КУРИВ ЛЮЛЬКУ

Що вже за конкурси не видумують люди! Ось тепер відбулося інтернаціональне змагання, хто найдовше куритиме люльку. Переможцем вийшов голляндець, Каганар, що курив впродовж 91 мін. і 22 секунд.

Кожний із "змагунів" дістав 3,3 грами (приблизно чайну ложечку) тютюну, що його мав викурити.

ХТО БУДЕ КОРОЛЕМ ЛІБІЇ?

Населення Лібії не може відповісти на це питання, бо наразі дві жінки короля Ідріса очікують дітей.

Першою сповістила про це королева Алія, але вона є другою жінкою короля Ідріса. Перша дружина Фатіма не мала дітей і, за тамошнім звичаєм, король взяв собі другу жінку, щоб не залишити престол без наслідника. Коли ж Алія проголосила, що сподівається дитини, то й Фатіма сказала те саме.

НАЙЧИСЛЕННІША АМЕРИКАНСЬКА РОДИНА

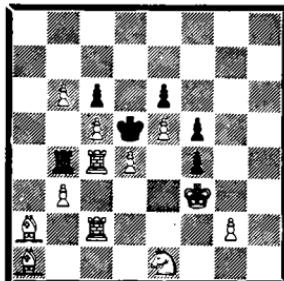
З початком березня нью-йоркські фабриканти забавок запросили до себе в гостину найчисленнішу американську родину Деголіє-Сміт. Батькові родини Елмерові тепер 55 років, а матері ^{Роз}оні — 52. Вони мають 20 дітей, — 13 дівчат і 7 хлопців. Найстаршому з дітей 27 років, а наймолодшому 3.

Всі вони вросли на 30 акрах землі здорові і з смаком з'їдають тижнево 20 великих хлібів, що їх випікає їхня маті.

Задача ч. 10

Євген Онищук

2-ге почесне призначення
"Амерікан Чес Бюлетин" 1951

Мат у трьох ходах

Розв'язання задачі ч. 7:

1. Вц6 — ф6!

Висліди конкурсу на розв'язання задач: В. Ю. Маєвський (Філадельфія) 6 точок, Б. С. (Ньюарк), В. М. (Детройт) і Д. Хромяк (Франція) по 4 точки, І. Касіянчук (Когоес), Д. Кулик (Торонто), М. Петрівський (Кіркленд-Лейк) і С. Пінчак (Торонто) по 2 точки. Чвертьрічну народу здобув В. Ю. Маєвський з Філадельфії. Гратуємо!

Першість Торонта

В турнірі за шахову першість українського Торонто на 1956 рік переміг Андрій Юсип, здобуваючи 6½ точок з 7 можливих. Йому припали: чудовий перехідний трофей і гарна на-города уфундовані д-ром О.

Бойком. Друге й третє місце зайняли нарівні: проф. Лев Туркевич, музиколог-диригент і відомий шахіст із "старої гвардії" й молодий, але амбітний Дмитро Кулик.

Турнір виявив, що маємо не лише шахових майстрів, але й величезне зацікавлення глядачів. Понижче наводимо останню партію турніру, що була рішальною й нервонапружною пробою сил чоловіх суперників.

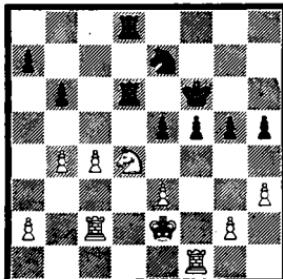
Партія ч. 10

Середній гамбіт

Білі: А. Юсип

Чорні: Л. Туркевич

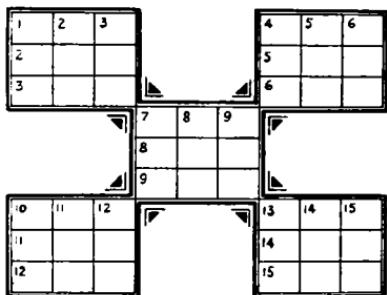
1. е4 д5 2. ехд5 Кф6 3. д4 Кхд5 4. ц4 Кф6 5. Кц3 е6 6. Кф3 Бe7 7. Bd3 66 8. Be3 Bb7 9. 0-0 Kбd7 10. Ke5 ц5 11. Kxd7 Kxd7 12. dхc5 Bхc5 13. Be4 Bxe4 14. Kxe4 Bхe3 15. Kd6† Krе7 16. Rxe3 Kf6 17. Kб5 Dxd1 18. Vaxd1 Kr4 19. Vfe1 Vg8 20. Kd4 Vd6 21. g3 Ke5 22. 63 Vad8 23. Krf2 f5 24. Bd2 Krf6 25. Vеd1 g5 26. Kре2 g5 27. Bc2 Kr6 28. Vf1 Ke7 29. 64 e5??

30. Kxf5 Kxf5 31. r4 gхg4 32. gхg4 Vg8 33. Vxf4† Krг6 чорні по левиному боролись до 70 ходу й опісля піддалися.

МАГІЧНА ФІГУРА

склав д-р К.

Вписати в фігуру п'ятнадцять слів, що при поземному й доземному читанні мають однакове значення. В переділки треба вписувати цілі склади слів:
 1. Добірне товариство, 2. частина альфабету, 3. бубон (жартівливо), 4. музичний твір з швидких пасажів для фортепіана, 5. кущ із червоними ягодами, оспіюваній в нар. піснях, 6. птахи центр. і півд. Америки, подібні до горобців, 7. Прилад для сигналізування, 8. уфортіфікована будівля, 9. жін. ім'я, 10. столиця держави на Антильських островах, 11. частина виряду подорожного, 12. місто дитячих років Ісуса, 13. бачимо під час сінокосів, 14. хата на гірських пасовиськах, 15. нероба, що знаходить розкіш у досстатках.

ЛОГОГРИФ

БАЛЬ, БРО, ВА, ВІСТ, ВО, ГО, ДИ, ДУ, Е, ІБ, КА, КО, КОТ, ЛО, МАР, МАЧ, МУ, НА, НО, ОСЬ, ПРИЗ, РЕ, СЕН, СЮР, У, ЦЕР, ЦИ, ЦКИЙ, ШАЛ.

Із поданих складів створити слова такого значення: 1. ін.

несподіванка (з фр.), 2. еспанський письменник, 3. найвищий ступінь франц. і деяких інших армій, 4. ріка в Єспанії, 5. злочинець, що зробив злочин, за який вже давніше був караний, 6. прізвище видатного українського диригента, 7. прізвище кол. польського історика, члена НТШ, 8. видатний сучасний український письменник, 9. один із "Руської Трійці", 10. нормезький драматург, 11. "не зміривши броду, не лізь у . . .".

Перші і останні літери слів, читані від 1 до 11, дадуть назви двох опер Вагнера.

РОЗВ'ЯЗКА СКЛАДОВОЇ ХРЕСТИВКИ

Поземно: 2. критика, 3. ч. 25, 4. доза, 5. гормон, 7. антик, 9. РОА, 11. куліси, 13. цитрина, 15. монголи, 17. Бакара, 19. Парана, 21. сатира, 23. Дакар, 25. рука, 26. готи, 28. Гота, 29. Савоя.

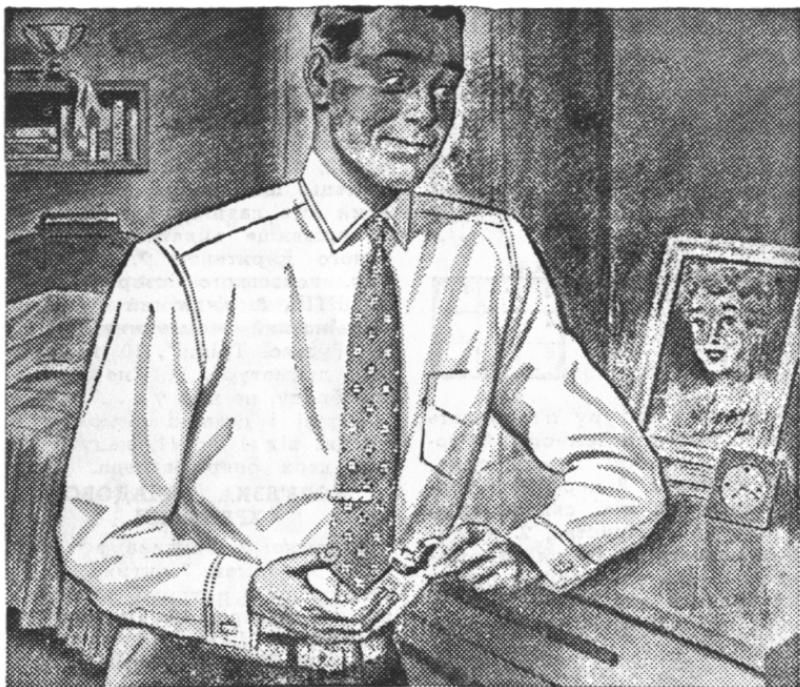
Доземно: 1. Кельти, 2. криза, 3. кагор, 4. дотик, 6. Монро, 7. антрацит, 8. Далі, 10. анали, 11. куна, 12. Симон, 14. рибалка, 16. Гоморра, 17. балада, 18. раса, 19. пара, 20. нагайка, 22. Тироль, 24. карго, 25. рута, 27. Тиса, 28. оя, 30. Водан.

КНИГАРНЯ І КРАМНИЦЯ BAZAR CO.

1615 Dupont St.

Toronto, Ont., Tel. LE 1-2197

має всі українські видання й книжки, українську й чужомовну пресу, шкільне й канцелярійне приладдя, грамофонні плити тощо.

ВИГОДА Й ЕЛЕГАНТНІСТЬ ЦЕ СОРОЧКИ

Toronto

З МАГАЗИНУ

Е. ДУМИН С-КА

552 КВІН ВУЛ., ТОРОНТО, ОНТ.

Фірма "ДУМИН КО." відома якістю своїх товарів та солідністю ще з України!

ЧИТАЧІ ПРО “МИ І СВІТ”

п. Микола Дербуш з Міннеаполісу, разом з великомінім поздоровленням пише (поміщуємо прізвище з дозволу Автора): “Сьогодні дістав травневе число. Надзвичайно вдале. Ваш журнал повільно, але певно завойовує симпатії наших людей. У січні мене скопив був розпач: продав лише 3 прим. Всі, хто купив, вже не вагаючись, купували наступні числа. У лютому додалося ще двоє, а за тиждень вже самі запитали: “А чи не маєте і попереднього числа?” У березні ще двоє і ті ж самі наслідки . . . Останнє число, знаю це наперед, притягне ще кількох нових передплатників. Знаю це, бо мені відомі смаки наших людей. Не хочу мати повороту, а тому на червень висилайте 10 прим., а з липня перейдемо вже на 15. — Що подобається всім, всім без винятку читачам у Вашому журналі (таки не “магазин!”): Те, що він є загальноукраїнський, що в ньому бракує остатогидлого всім українцям, а не партійцям, протягання певної партійної платформи. Так само всім подобається різноманітність змісту, відсутність надто довгих матеріалів, цікавих лише спеціально зацікавленим у певній галузі . . . Словом, граторулюю, пане Редакторе, і бажаю і Вам, і журналові якнайкращих успіхів. Слава Україні!”

о. Митроф. прот. К. Д. Д. пише: “Сердечно дякую за висилку Вашого цінного, змістового, модерного та об'єктивного журналу “Ми і Світ”, що у хвилині відпочинку дає духовну наснагу. Правда, малий ще він по розміру в порівнянні з іноземними журналами, але й за такий дякуємо Вам, що умудрив Вас Господь його видавати. Друкуйте, спасибі Вам, бо дуже цінний магазин. Всього потроху є: науки, філософії, мистецтва, побільше хроніки, бо це освіжує журнал і приваблює читача. Нехай охороняє Вас Милосердний, посилає Вам нових сил та обдаровує здібностями й талантами на добро нашої Української Збріноти за океаном та на славу поневоленої кремлівським окупантам Батьківщини за Дністром і Дніпром. Христос Воскрес — Воскресне Україна! Ваш по Христу й нації брат . . .”

ДО ПРИНАГІДНИХ ЧИТАЧІВ

З багатьох місцевостей і від багатьох передплатників знаємо, що журнал “Ми і Світ” мандрує від хати до хати і кожне запрінумероване число читає по п'ять і десять родин. Ми раді популярності нашого видання, але були б ще більше раді, коли б наші принасадні читачі замовили собі журнал безпосередньо в нас. Це дало б змогу зробити видання більшим і кращим, з користю для усіх. Отже ждемо на Ваші замовлення!

ВІРІТЕ, ЧИ НІ,
А З УСІХ КУХОНЬ
НАЙКРАЩІ —
“KELVINATOR”
КУХНІ!

ВЕЛИКИЙ ВИБІР КУХОНЬ СОЛІДНОЇ ФІРМИ
“KELVINATOR”
НА ДУЖЕ КОРИСНИХ УМОВИНАХ

знайдете в магазині

ALPHA FURNITURE CO.

735 Queen St. W., Toronto, Ont.

Tel. EM-3 9637.